Leerplan bestemd voor alle opleidingen van het domein Woordkunst-drama van het deeltijds kunstonderwijs, opgemaakt door OVSG

Leerplannummer: DKO/2026/005
Dit leerplan vervangt het leerplan: DKO/2022/006

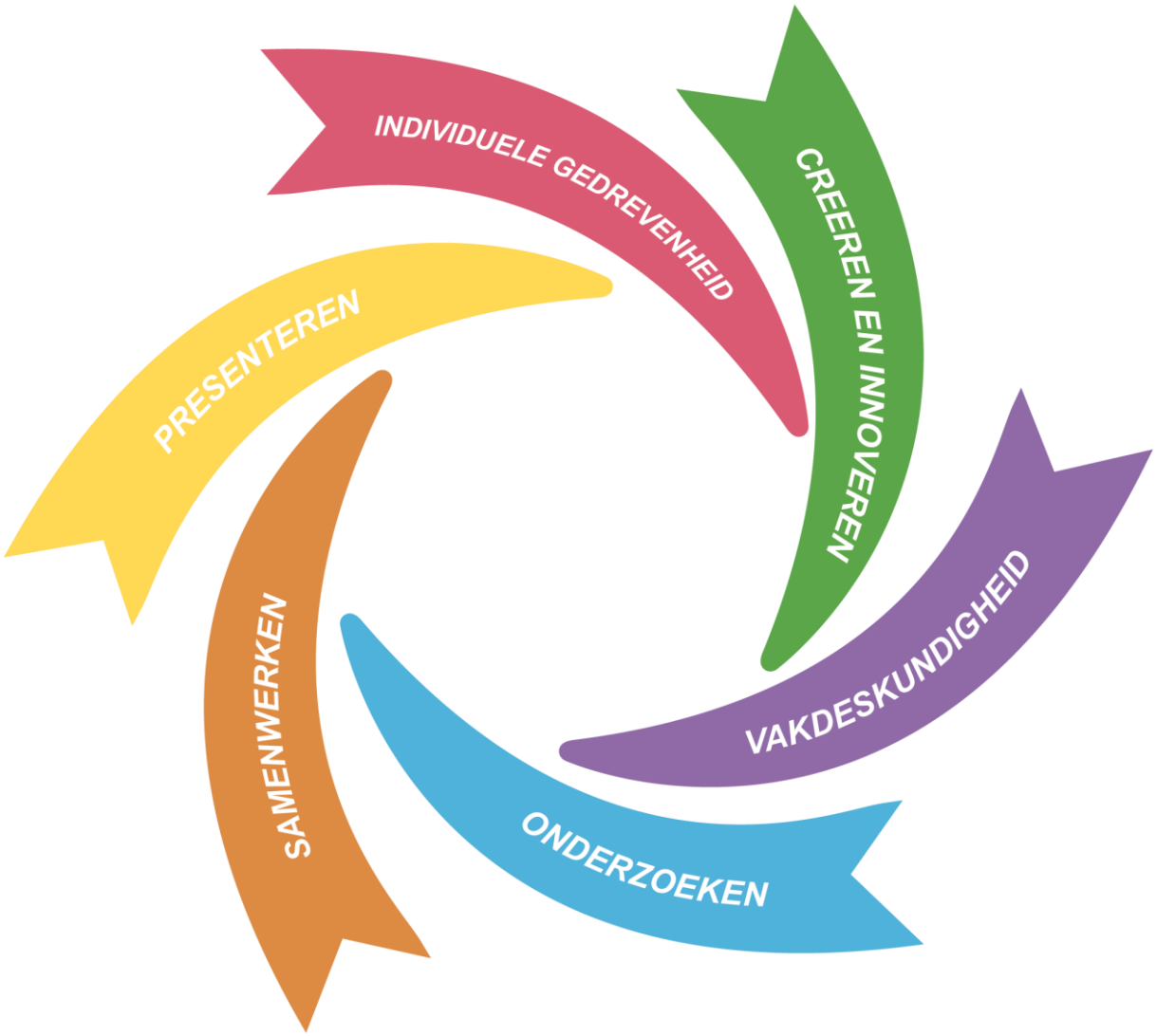
INDIVIDUELE GEDREVENHEID
CREEREN EN INNOVEREN
VAKDESKUNDIGHEID
ONDERZOEKEN
SAMENWERKEN
PRESENTEREN

Leerplan Woordkunst-drama

Het deeltijds kunstonderwijs ontwikkelt de artistieke aanleg en competenties van de leerlingen door kunst te beoefenen, te maken, te beleven en te beschouwen zodat ze kunnen uitstromen naar kunstbeoefening of -beleving in de vrije tijd of de arbeidsmarkt of doorstromen naar het hoger kunstonderwijs[1].

"Ontwikkelen is het veranderen van een aanwezige structuur. We kijken naar een persoon in zijn geheel: lichaam en geest. De aanwezige structuur ontwikkelt, ontvouwt, ontplooit zich levenslang. Er treden voortdurend gedragsveranderingen op. Hierbij kan zowel sprake zijn van het verwerven van nieuwe mogelijkheden als het verliezen van een bepaalde functie of vaardigheid. Winst en verlies gaan dan ook hand in hand in de ontwikkeling[2]".

[1] Aangepast overgenomen uit 'Tekst aangenomen door de plenaire vergadering van het ontwerp van decreet betreffende het deeltijds kunstonderwijs (28 februari 2018), hoofdstuk 2, afdeling 1, artikel 4, p.5'

[2] Vrij naar Katrien Struyven e.a., 2010, p. 17.

Inhoud

Inhoud 4
VOORAF 5
DEEL 1: TOELICHTING BIJ HET LEERPLAN 6
A. Opbouw en onderliggende systematiek 6
B. Onderliggende visie 14
C. Doelgroep 15
D. Doorvertaling van het leerplan 16
E. Minimale materiële vereisten 17
F. Verklarende woordenlijst 19
G. Woord van dank 21
H. Bronnen 22
DEEL 2: LEERPLANDOELEN 24
A. Leerplandoelen voor de langlopende en kortlopende studierichtingen woordkunst-drama (m.u.v. de kortlopende studierichting 'amateur literair schrijver') 24
B. Leerplandoelen voor de kortlopende studierichting 'amateur literair schrijver' 38
C. Leerplandoelen voor het behalen van de SPET 'kunst en cultuur' 41

VOORAF

Het leerplan Woordkunst-drama bestaat uit twee delen:

- DEEL 1: Toelichting bij het leerplan
    A. Opbouw en onderliggende systematiek
    B. Onderliggende visie
    C. Doelgroep
    D. Doorvertaling van het leerplan
    E. Minimale materiële vereisten
    F. Verklarende woordenlijst
    G. Woord van dank
    H. Bronnen
- DEEL 2: Leerplandoelen
    A. Leerplandoelen voor de langlopende en kortlopende studierichtingen Woordkunst-drama (m.u.v. de kortlopende studierichting 'amateur literair schrijver')
    B. Leerplandoelen voor de kortlopende studierichting 'amateur literair schrijver'
    C. Leerplandoelen voor het behalen van de SPET 'Kunst en cultuur'

Daarnaast bevat het leerplan ook een bijlage, nl. de concordantielijst. Deze bijlage geeft de concordantie tussen de onderwijsdoelen (basiscompetenties[3], beroepskwalificaties[4] en specifieke eindtermen 'kunst en cultuur'[5]) en de leerplandoelen weer.

[3] Deze term wordt gebruikt in de eerste, tweede en derde graad van het deeltijds kunstonderwijs. Basiscompetenties geven aan welke kennis, vaardigheden en attitudes een leerling geïntegreerd moet inzetten voor maatschappelijke activiteiten. Basiscompetenties worden niet vastgelegd per vak, maar voor het geheel van een opleiding (Vlaamse overheid, 2020)

[4] Een beroepskwalificatie beschrijft wat je moet kennen en kunnen om een beroep uit te oefenen (Vlaamse overheid, 2020). Beroepskwalificaties zijn opgenomen in de beroepskwalificatiedossiers voor de verschillende studierichtingen van de 4e graad deeltijds kunstonderwijs.

[5] Hierbij gaat het om de specifieke eindtermen 'kunst en cultuur' beschreven in de onderdelen 'artistieke expressie' en 'kunstbeschouwing' van het wetenschapsdomein kunst en cultuur, vermeld in bijlage 3 bij het decreet van 14 juli 2023 over de onderwijsdoelen voor de tweede en derde graad van het secundair onderwijs.

DEEL 1: TOELICHTING BIJ HET LEERPLAN

A. Opbouw en onderliggende systematiek

Eén leerplan voor het volledige domein Woordkunst-drama

Het leerplan Woordkunst-drama omvat allereerst alle leerplandoelen van de 1e tot en met de 4e graad voor het domein Woordkunst-drama (zie 2A). De leerplandoelen vormen een doorvertaling van de basiscompetenties (1e tot en met 3e graad) en de beroepskwalificaties (4e graad) zoals bepaald door de Vlaamse Regering.

De doelen van de 1e tot en met de 3e graad zijn gemeenschappelijk voor het volledige domein Woordkunst-drama.

De doelen van de 4e graad zijn specifiek per studierichting en vormen een logisch vervolg op de leerplandoelen van de 1e tot en met de 3e graad. De studierichtingen zijn geordend volgens de inschaling in de Vlaamse Kwalificatiestructuur[6]:

- niveau 3 (amateur vertolkend acteur)
- niveau 4 (amateur creërend acteur)
- niveau 5 (amateur regisseur podiumkunsten)
- niveau 5 (amateur audiomaker)

Na het succesvol afronden van de 4e graad behalen leerlingen een beroepskwalificatie[7].

Voor elke kortlopende studierichting (waaronder ook de specialisatie) selecteert de academie zelf een relevant en consistent geheel van leerplandoelen. Aangezien het schoolbestuur hiervan zelf de invulling bepaalt, kiest ze zelf de doelen die hierbij het best aansluiten.

Uitzondering hierop vormt de kortlopende studierichting 'amateur literair schrijver'. Voor deze studierichting zijn de leerplandoelen vastgelegd op basis van het bijhorende beroepskwalificatiedossier 'amateur literair schrijver' (zie 2B).

Daarnaast geeft het leerplan Woordkunst-drama ook de leerplandoelen weer voor de leerlingen die in het deeltijds kunstonderwijs de specifieke eindtermen 'kunst en cultuur' willen realiseren (zie 2C).

Ordeningskader

Het leerplan hanteert hetzelfde ordeningskader als de basiscompetenties, met name de volgorde van de 6 kerncompetenties:

- *Individuele gedrevenheid tonen*: de leerling vertrouwt op de eigen expressiemogelijkheden en wil zijn creatieve resultaten tonen
- *Creëren en (drang tot) innoveren*: de leerling komt actief en uit zichzelf met artistieke vormgevingen, benaderingen en inzichten
- *Vakdeskundigheid inzetten*: de leerling zet verworven kunstvormspecifieke kwaliteiten in bij het gebruik van een artistieke uitdrukkingsvorm
- *Onderzoeken*: de leerling analyseert, reflecteert en communiceert over proces en product

[6] Voor meer informatie over de inhoud van de beroepskwalificatiedossiers, zie https://app.akov.be/pls/pakov/f?p=VLAAMSE_KWALIFICATIESTRUCTUUR:BEROEPENSAMENHANG:::NO::P1050_BK_DOSSIER_ID:4121

[7] Een beroepskwalificatie is een afgerond en ingeschaald geheel van competenties waarmee iemand een beroep kan uitoefenen (AHOVOKS, 2020).

- *Relaties bouwen en samenwerken*: de leerling kan eigen talent en deskundigheid ten dienste stellen van een gemeenschappelijk artistiek doel of project
- *Presenteren*: de leerling toont proces en/of product aan een publiek

De 6 kerncompetenties vormen één geheel en zijn evenwaardig. De volgorde waarin ze worden weergegeven, zegt niets over het belang ervan (Onderwijs Vlaanderen, 2018).

Leerlijnen 1e tot en met 4e graad

Alle leerplandoelen voor de langlopende studierichtingen (DEEL 2A) maken vanuit onze pedagogisch-didactische visie deel uit van logisch opbouwende leerlijnen met leerplandoelen voor de 1e tot en met 4e graad (per studierichting)[8].

Leerlijnen maken de opbouw van het leerproces duidelijk. Zo ziet de leerkracht in één opslag via welke tussendoelen een einddoel dient bereikt te worden. “Leren is immers een cumulatief proces waarbij de lerende nieuw verworven competenties laat aansluiten bij zijn of haar voorkennis. Nieuwe leerinhouden bouwen verder op aanwezige kennis. Leerlingen organiseren nieuwe leerstof op een actieve manier tot een kennisgeheel in interactie met de omgeving” (Standaert, Troch, Peeters & Piedfort, 2009, p. 18).

Met het oog op de formulering van logische leerlijnen werden twee acties doorgevoerd:

- Alle competenties en de bijhorende onderliggende activiteiten uit de beroepskwalificatiedossiers voor de verschillende studierichtingen van de 4e graad werden in een eerste fase op een logische lijn gezet met de leerplandoelen (~ basiscompetenties) van de 1e tot en met de 3e graad. In een tweede fase werden de verschillende competenties en activiteiten uit de beroepskwalificatiedossiers geclusterd en geherformuleerd tot nieuwe leerplandoelen zodat ze een logische leerlijn vormen van de 1e tot en met de 4e graad. Het verband tussen de leerplandoelen 4e graad en de oorspronkelijke competenties en activiteiten uit de beroepskwalificatiedossiers staat beschreven in de concordantielijst (zie bijlage).
- De leerplandoelen 1e tot en met 3e graad bevinden zich quasi altijd onder dezelfde kerncompetentie als hun bijhorende basiscompetentie (zie hierboven). Enkel indien dit relevant is voor de logica van een leerlijn, staat een leerplandoel onder een andere kerncompetentie dan de bijhorende basiscompetentie.

Omdat de leerplandoelen als één consistent geheel worden beschouwd en omdat ze optimaal op elkaar zouden kunnen inspelen, verdeelt dit leerplan de doelen niet over de verschillende vakken. Eenzelfde leerinhoud (gekoppeld aan één of meerdere leerplandoelen) kan ook vanuit een ander perspectief in verschillende vakken aan bod komen. Het realiseren van deze horizontale samenhang

[8] In het geval de academie een domeinoverschrijdende eerste graad inricht, kan ze hiervoor gebruik maken van het leerplan ‘DKO/2026/001 - eerste graad domeinoverschrijdende initiatieopleiding’. De formulering van de leerplandoelen in dit leerplan is geheel identiek aan deze van de leerplandoelen voor de eerste graad Woordkunst-drama. Deze identieke formulering is mogelijk omdat we kinderen in de eerste graad Woordkunst-drama niet uitsluitend kennis willen laten maken met uitdrukkingsvormen binnen het domein Woordkunst-drama, maar hen een voldoende brede, oriënterende artistieke kijk willen bieden waarin - indien dat relevant is - verwijzingen naar andere domeinen mogelijk zijn. Daarnaast is een identieke formulering mogelijk doordat de leerplandoelen voor de eerste graad (Woordkunst-drama / domeinoverschrijdend) open, generieke doelen zijn. De academiespecifieke doorvertaling van de leerplandoelen bepaalt de concrete invulling van de leerplandoelen van waaruit domeinoverschrijdende accenten kunnen gelegd worden. De pedagogische begeleidingsdienst van OVSG reikt hiervoor concrete suggesties aan in haar ondersteunende materialen. Wil je hierover meer informatie, contacteer dan de pedagogische begeleidingsdienst DKO van OVSG (hans.laureyn@ovsg.be) of raadpleeg het DKO-Kompas.

behoort tot de autonomie van de academie.

Leerinhouden komen ook overheen de verschillende leerjaren meerdere malen aan bod. Telkens wordt de leerinhoud verder verdiept en verbreed. Ook deze verticale samenhang behoort de autonomie van de academie.

Specifieke eindtermen

Volgens het decreet DKO (2025) is het in het DKO mogelijk om het beroepskwalificerende en het specifieke gedeelte van een onderwijskwalificatie te certificeren. Hiervoor werd een specifiek doelenkader ontwikkeld waarbij gebruik werd gemaakt van de specifieke eindtermen (SPET) 'kunst en cultuur' uit het secundair onderwijs.

Het is de verwachting dat de realisatie van dit doelenkader samen met de (aanvullende) algemene vorming in de toekomst kan leiden tot een onderwijskwalificatie. Hiervoor moet echter nog een wettelijke (legistieke) procedure worden doorlopen.

Om te komen tot een doelenkader dat zou kunnen leiden tot een onderwijskwalificatie 4 werd onderstaand plan van aanpak gevolgd:

- Er werd onderzocht welke leerplandoelen uit de studierichting 'amateur creërend acteur' één of meerdere van de zes specifieke eindtermen vertalen.
- De leerplandoelen werden opnieuw geëvalueerd en, waar nodig, bijgestuurd om een zo adequaat mogelijke doorvertaling van de SPET te kunnen realiseren.
- Omdat de SPET een sterke focus leggen op kunstbeschouwing, werden een aantal leerplandoelen geschrapt, geherformuleerd of toegevoegd.

Door te vertrekken vanuit een bestaande set leerplandoelen en deze waar nodig bij te sturen, is er voor de leraren een maximale mate van herkenbaarheid behouden, wat de continuïteit van de onderwijspraktijk ten goede komt.

De concordantietabel geeft het verband tussen de specifieke eindtermen en de manier waarop deze doorvertaald zijn in leerplandoelen weer.

Transversale leerlijn

Hoewel de leerplandoelen ingedeeld worden volgens de 6 kerncompetenties, is het belangrijk om deze 6 kerncompetenties niet los van elkaar te zien. Naarmate het leerproces vordert en de leerling meer naar het amateur kunstenaarschap toegroeit, vormen de kerncompetenties immers steeds meer een geïntegreerd geheel en vervaagt de grens tussen de verschillende kerncompetenties. De 6 kerncompetenties gaan steeds meer op elkaar inhaken.

De 6 kerncompetenties vormen het DNA van de kunstenaar[9]. We vinden het daarom belangrijk dat leerlingen zich bewust zijn van deze verschillende componenten van het kunstenaarschap en begrijpen op welke manier deze componenten samenhangen. Daarnaast moeten ze in staat zijn om de kerncompetenties te integreren/verweven in hun artistieke praktijk.

[9] De 6 kerncompetenties zijn tot stand gekomen in overleg met kunstopleiders en waren het uitgangspunt om met de onderwijsverstrekkers de onderliggende basiscompetenties te definiëren.

Omwille daarvan worden de leerplandoelen binnen de 6 kerncompetenties uitgebreid met twee transversale leerlijnen die de horizontale samenhang tussen de 6 kerncompetenties benadrukken:

- een leerlijn over het begrijpen van de samenhang tussen de zes kerncompetenties
- een leerlijn over het integreren van de zes kerncompetenties in de praktijk

Deze leerlijnen starten vanaf de 2e graad en bouwen verder op naar de 4e graad.

Onderliggende systematiek

De leerkracht gaat aan de slag met de leerplandoelen (zie DEEL 2). Deze bevatten alle informatie die nodig is om aan het leerplandoel te werken en het doel te kunnen evalueren.

Om tot de formulering van de leerplandoelen te komen, werd gebruik gemaakt van een onderliggende systematiek: alle leerplandoelen werden gekoppeld aan één of meerdere beheersingsniveaus. Deze niveaus zijn rechtstreeks in de leerplandoelen opgenomen en zijn herkenbaar aan de hand van de gekozen handelingswerkwoorden en zgn. 'verwijswoorden' die naar deze niveaus verwijzen. Wil je graag meer weten over hoe deze onderliggende systematiek werkt, dan vind je hieronder verdere informatie.

- *Wat zijn beheersingsniveaus?*

Alle leerplandoelen in de leerlijnen zijn gekoppeld aan beheersingsniveaus[10]. Er zijn drie dimensies met beheersingsniveaus te onderscheiden (Rombaut, Molein & Van Severen, 2020):

- *de cognitieve dimensie*: dit gaat over kennis en cognitieve processen
- *de affectieve dimensie*: dit gaat over attitudes, motivatie, interesses, voorkeuren, overtuigingen, meningen, waarden en gevoelens. Doelen m.b.t. de affectieve dimensie gaan over vragen zoals 'Wie ben ik?' en 'Waar sta ik voor?'

[10] De koppeling houdt rekening met de verwachtingen van de overheid die de context, autonomie en verantwoordelijkheid waarmee de doelen bereikt moeten worden, vastlegt. Voor de eerste graad van het dko worden de leerplandoelen verworven in een veilige omgeving, in een goed gestructureerde context waarbij leerlingen geïnspireerd geleid worden. In de tweede graad van het dko gebeurt dit in een vertrouwde omgeving, gestructureerde context met toenemende zelfstandigheid, (be)geleid en geïnspireerd door de leerkracht. In de derde graad in een minder vertrouwde omgeving, gestructureerde context met toenemende zelfstandigheid, (be)geleid en geïnspireerd door de leerkracht.

- *de vaardigheidsdimensie*[11]: dit gaat over de ontwikkeling van vaardigheden

Voor de omschrijving van de beheersingsniveaus wordt uitgegaan van de taxonomieën van Bloom (cognitieve dimensie), Krathwohl, Bloom & Masia (affectieve dimensie) en Dave (psychomotorische dimensie/vaardigheidsdimensie). Een taxonomie ordent doelen volgens een eenduidig begrippenkader en omschrijft per niveau wat het gewenste leergedrag is (Rombaut, e.a., 2020 p. 19). Het werken met een taxonomie draagt zo bij aan het gebruik van een gemeenschappelijke taal bij leerkrachten in de academie.

Cognitief		Affectief		Vaardigheid	
A	**herinneren:** kennis ophalen uit het langetermijngeheugen	A	**openstaan voor** opvattingen, gedrag, gebeurtenissen, informatie, taken…	A	een vaardigheid observeren en **nadoen**
B	**begrijpen:** kennis ophalen uit het langetermijngeheugen en er betekenis aan geven	B	**reageren op** opvattingen, gedrag, gebeurtenissen, informatie, taken…	B	een vaardigheid uitvoeren **na instructie**
C	**toepassen**: verworven kennis en inzichten bij een nieuwe opdracht gebruiken	C	**voorkeur tonen en belang hechten aan** opvattingen, gedrag, gebeurtenissen, informatie, taken…	C	een vaardigheid **zelfstandig** uitvoeren
D	**analyseren**: een geheel verdelen in onderdelen en bestuderen hoe de onderdelen aan elkaar en aan het geheel gerelateerd zijn en elkaar beïnvloeden	D	**handelen vanuit een persoonlijk kader** waarin voorkeuren, opvattingen, gedrag, gebeurtenissen, informatie, taken… geïnternaliseerd zijn, maar waarin nog conflicten zijn	D	een vaardigheid **in een andere vorm toepassen en integreren** met andere kennis en vaardigheden
E	**evalueren**: een oordeel geven en dat oordeel onderbouwen aan de hand van criteria	E	**consistent en authentiek handelen** vanuit een geïnternaliseerd en persoonlijk kader	E	een vaardigheid, in combinatie met andere vaardigheden, **natuurlijk, automatisch spontaan en/of onbewust** toepassen
F	**creëren**: kenniselementen samenbrengen en reorganiseren tot een nieuw coherent en functioneel geheel				

In het leerplan is ieder leerplandoel gekoppeld aan een beheersingsniveau van één of meerdere dimensies.

De classificatie van de doelen is louter beschrijvend en kent geen waardeoordeel toe aan de verschillende categorieën waartoe de doelen behoren. Het ene doel is m.a.w. niet superieur aan het andere (Rombaut e.a., 2020, p. 20). Specifiek m.b.t. de cognitieve dimensie mogen de verschillende beheersingsniveaus niet gezien worden als een louter lineaire opbouw van kennis. Zo kan 'analyseren' binnen een opdracht die sterk afgebakend is, eenvoudiger zijn dan 'begrijpen'. De complexiteit van de kennisinhoud, de taak en context zijn hierbij bepalend (Sol & Stokking, 2024).

[11] De oorspronkelijke term is 'psychomotorisch domein'. Deze dimensie beschrijft veranderingen op vlak van bewegen, handelen, handmatig manipuleren… in functie van een gezonde, veilige en fysiek actieve levensstijl. In dit leerplan spreken we eerder van 'vaardigheidsdimensie' waarbij 'vaardigheid' ruimer geïnterpreteerd wordt als het vermogen om een handeling bekwaam uit te voeren of een probleem op te lossen (www.woorden.org).

- *Hoe zijn de beheersingsniveaus doorvertaald in de leerplandoelen?*

De leerkracht kan de beheersingsniveaus duidelijk herkennen in de leerplandoelen. Dit kan op twee manieren: via de handelingswerkwoorden enerzijds en via zgn. 'verwijswoorden' anderzijds.

De leerplandoelen zijn geformuleerd met behulp van handelingswerkwoorden die bij een bepaald beheersingsniveau horen. Deze werkwoorden drukken evalueerbaar gedrag uit en stellen leerkrachten in staat om na te gaan of de leerling het leerplandoel bereikt heeft of niet[12].

Daarnaast werken we met zgn. 'verwijswoorden' die het beheersingsniveau verduidelijken in het leerplandoel zelf.

Binnen het cognitieve niveau spreken de handelingswerkwoorden vaak voor zich en bepalen zij wat geëvalueerd wordt. De handelingswerkwoorden op affectief niveau en vaardigheidsniveau zijn minder concreet naar evaluatie toe en worden daarom voor de duidelijkheid (vaak) aangevuld met verwijswoorden. Hieronder enkele voorbeelden.

COGNITIEF		
	mogelijke handelingswerkwoorden	**mogelijke verwijswoorden**
A	benoemen, herkennen, opsommen, vertellen over, weergeven …	
B	bespreken, beschrijven, het verband weergeven, in eigen woorden weergeven, in eigen woorden uitleggen, inschatten, koppelen, onderscheiden, toelichten, uitleggen, verbinden, verduidelijken, vergelijken, verhelderen …	
C	aan de slag gaan met, gebruiken, gebruik maken van, inzetten, in praktijk brengen, laten zien (hoe), omgaan met, omzetten, opstellen, opvolgen, toepassen, …	
D	analyseren, bestuderen, definiëren, interpretatie weergeven, onderzoeken, ontleden, samenhang beschrijven, selecteren …	in functie van na analyse vanuit zelfreflectie vanuit inzicht en analyse
E	aftoetsen, beoordelen, bewaken, bijsturen, evalueren, nagaan, reflecteren, onderbouwen …	
F	creëren, ideeën aanreiken, ontwerpen, vorm geven aan …	

[12] Uitzonderlijk wordt hiervan afgeweken: het leerplan behoudt het werkwoord 'spelen' in de eerste graad, omdat dit 'spelen' binnen de kunstdomeinen een essentiële voorwaarde is om tot kunst te komen. 'Spelen' is in deze context veel breder dan 'zich vermaken' of 'het uitvoeren van spelopdrachten'; het refereert aan het idee van de homo ludens (Latijn voor "spelende mens"), een mensbeeld waarin de mens eerst en vooral een spelend wezen is. Spel is een noodzakelijke voorwaarde om cultuur voort te brengen (Johan Huizinga, 'Homo Ludens'). Verder bouwend op dit mensbeeld, wordt 'spelen' niet verengd tot een specifiek (operationeel) deelaspect. Spelen omvat de basishouding die de lerende aanneemt binnen de kunstdomeinen; het 'spelen' omvat in die zin een verzameling van activiteiten zoals acteren, bespelen, doen alsof, zich vermaken, musiceren, muziek maken, iets op speelse wijze benaderen (Huizinga, 1938).

AFFECTIEF		
	mogelijke handelingswerkwoorden	**mogelijke verwijswoorden**
A	genieten van, openstaan voor, toelaten, zich opstellen …	
B	bereid zijn, interesse tonen voor, zich houden aan …	op vraag van
C	belang hechten aan, waarderen, waardering tonen, zoeken naar …	vanuit eigen interesse
D	zich opstellen	persoonlijk / op persoonlijke wijze uit zichzelf vanuit de eigen artistieke visie, taal en aanpak vanuit de eigen visie vanzelfsprekend vinden
E	handelen	

VAARDIGHEID		
	mogelijke handelingswerkwoorden	**mogelijke verwijswoorden**
A	herhalen, spelen met, volgen …	
B	oefenen, uitproberen …	aan de hand van afgesproken criteria binnen afgebakende opdrachten onder begeleiding zoals afgesproken
C	verfijnen	zelfstandig initiatief
D	combineren, inspelen op, integreren …	in verschillende contexten zelfstandig + handelingswerkwoord op niveau D
E	beheersen	

(Opmerking: bij beheersingsniveau C is het woord ‘zelfstandig’ niet altijd noodzakelijk. Soms verwijst het werkwoord naar een handeling die enkel uit de leerling zelf kan voortkomen. Bijvoorbeeld bij het leerplandoel: 'gaat bewust aan de slag met het onverwachte, het toevallige, het onbekende in de artistieke praktijk’.)

Voor een beperkt aantal leerplandoelen zijn er geen specifieke handelingswerkwoorden of ‘verwijswoorden’. Dit omdat het lezen van het hele leerplandoel duidelijk maakt welke beheersingsniveaus onderliggend zijn.

- *Globaal beeld van de toegekende beheersingsniveaus*

Voor het merendeel van de leerplandoelen zijn volgende beheersingsniveaus van toepassing.

	Cognitief	Affectief	Vaardigheid
1e graad	A	A	A
2e graad	B	B	B
3e graad	C	C	B/C
4e graad amateur vertolkend acteur	C/D	D	C/D
4e graad amateur creërend acteur	D/E/F	D	D
4e graad amateur regisseur podiumkunsten	D/E/F	D	D
4e graad amateur audiomaker	D/E/F	D	D
amateur literair schrijver	D/E/F	D	D
Leerplandoelen i.f.v. de SPET	D/E/F	D	D

Wil je nog meer informatie over de onderliggende systematiek van dit leerplan, contacteer dan de pedagogische begeleidingsdienst deeltijds kunstonderwijs van OVSG (hans.laureyn@ovsg.be) of raadpleeg het DKO-Kompas.

B. Onderliggende visie

Het onderwijs van steden en gemeenten is een openbare dienst en moet per definitie beantwoorden aan de principes van neutraliteit (OVSG, 2023). Neutraliteit krijgt binnen OVSG o.m. de invulling van 'actief pluralisme'. Een actief pluralistische grondhouding, zowel bij leerkrachten als bij leerlingen, draagt rechtstreeks bij aan de realisatie van een inclusief kunstonderwijs (OVSG, 2025). Onder 'actief pluralisme' worden volgende principes verstaan:

- *Verbondenheid stimuleren*: Academies gaan uit van de gemeenschappelijke waarden, overtuigingen, aspiraties … die mensen met elkaar delen, over en door alle mogelijke verschillen heen. Tegelijk spreken ze hun verwachtingen hieromtrent uit tegenover leerlingen en ouders. Ze maken in hun curriculum plaats voor gemeenschappelijke waarden. Door hun aanpak stimuleren ze de verbondenheid tussen mensen in hun eigen leer- en leefgemeenschap en in de samenleving.
- *Diversiteit erkennen en respecteren*: Academies erkennen en respecteren de diversiteit bij hun leerlingen op het vlak van filosofische, levensbeschouwelijke en religieuze overtuiging, sociale, etnische en talige achtergrond, nationaliteit, huidskleur, gender en seksuele voorkeur. Tegelijk stellen ze duidelijk de verwachting dat leerlingen en ouders de aanwezige verschillen eveneens respecteren, dat ze bereid zijn te luisteren naar elkaar en begrip opbrengen voor andere opvattingen.
- *Diversiteit als meerwaarde benutten*: Voor het realiseren van hun doelen vertrekken academies van de meerwaarde die diversiteit biedt. Als dat mogelijk en relevant is, spelen ze in op de verschillen tussen leerlingen door hun aanpak en door het aanbieden van inhoud (curriculum). Ze doen dat onder meer door een kritische dialoog tussen levensbeschouwingen en overtuigingen te stimuleren.

Het kader van 'Cultuur in de Spiegel' sluit naadloos aan bij dit actief pluralistisch gedachtegoed. Een kernbegrip in dit kader is namelijk 'culturele reflectie'. Dit is het reflecteren over en uitdrukking geven aan hoe mensen denken en handelen. Door stil te staan bij de eigen cultuur en die van anderen leren leerlingen hun eigen culturele interesses, argumenten, voorkeuren e.d. kennen en ontwikkelen ze een eigen culturele identiteit (Vermeersch e.a., 2016, CANON cultuurcel 2019). Door in te zetten op culturele reflectie doorheen de opleiding kunnen leerlingen continu hun cultureel bewustzijn verruimen wat hen ook in staat stelt om steeds meer een actief pluralistische houding aan te nemen. In het leerplan willen we daarom expliciet aandacht hebben voor culturele reflectie. Dit gebeurt o.a. door binnen de kerncompetentie 'onderzoeken' expliciete leerplandoelen rond culturele reflectie op te nemen[13]. Daarnaast zijn er in het leerplan ook heel wat andere leerplandoelen terug te vinden die door hun formulering aanzetten tot culturele reflectie. Er zijn immers heel wat basiscompetenties en/of beroepskwalificaties/bijhorende activiteiten (bv. m.b.t. het reflecteren op eigen en andermans prestatie, werk en praktijk) die hier ruimte voor laten.

De culturele reflectie gebeurt door middel van de vier culturele basisvaardigheden: waarnemen, verbeelden, conceptualiseren en analyseren. In het leerplan zijn leerplandoelen m.b.t. elk van deze culturele vaardigheden terug te vinden.

Aansluitend bij 'Cultuur in de Spiegel' laten de leerplandoelen voldoende ruimte voor niet-talige reflectie. De keuze voor bv. het handelingswerkwoord 'geeft weer' in plaats van 'geeft aan', maakt duidelijk dat leerlingen hun reflectie kunnen uiten via taal, maar ook met hun lichaam, op een beeldende manier enz. De culturele media die zij hiervoor inzetten, zijn vrij te kiezen.

[13] De leerplandoelen rond culturele reflectie hangen nauw samen met diverse basiscompetenties en vormen daardoor geen uitbreidingsdoelen.

C. Doelgroep

De leerplandoelen uit het onderdeel 2A zijn bedoeld voor alle graden van de langlopende studierichtingen van het domein Woordkunst-drama en voor de kortlopende studierichtingen van het domein Woordkunst-drama met uitzondering van de kortlopende studierichting ‘amateur literair schrijver’.

Het bevat leerplandoelen voor

- de 1e graad
- de 2e graad
- alle opties van de 3e graad
- alle opties van volgende studierichtingen (4e graad):
    - amateur vertolkend acteur
    - amateur creërend acteur
    - amateur regisseur podiumkunsten
    - amateur audiomaker

De leerplandoelen uit het onderdeel 2B zijn bedoeld voor de kortlopende studierichting ‘amateur literair schrijver’.

Tot slot zijn de leerplandoelen uit het onderdeel 2C bedoeld voor de leerlingen die in het deeltijds kunstonderwijs de specifieke eindtermen ‘kunst en cultuur’ willen realiseren.

D. Doorvertaling van het leerplan

Doorvertaling op academieniveau

Elke academie dient vanuit haar eigen artistiek pedagogisch project en haar eigen reële mogelijkheden en noden verdere concrete invulling te geven aan dit leerplan voor de specifieke opties en vakken die ze aanbiedt.

Door de maatschappelijke verwachtingen te combineren met de specificiteit van de eigen context maakt ze een doorvertaling van de leerplandoelen en maakt ze vanuit haar artistiek-pedagogische visie keuzes naar pedagogisch-didactische aanpak en organisatie. Ze voedt, ondersteunt, stimuleert en bevordert zo de artistieke ontwikkeling van iedere lerende.

Vervolgens dient de leerkracht vanuit de academiespecifieke doorvertaling van de leerplandoelen het leerproces vorm te geven vanuit de specifieke leervraag van de lerende. Naarmate het leerproces vordert, sluiten de doelen steeds nauwer aan bij die leervraag en de optie/studierichting die de lerende volgt.

Doorvertaling op leerlingniveau

De leerplandoelen worden toegepast aansluitend bij het ontwikkelingsniveau van elke lerende. Aangezien deze ontwikkeling op diverse manieren, met verschillende snelheden, op uiteenlopende terreinen en vanuit individuele leervragen gebeurt, dient de academie oog te hebben voor de diversiteit van ieders ontwikkeling.

Elke academie kiest vrij de pedagogische methodes om de leerplandoelen te bereiken, rekening houdend met de ontwikkeling van de lerende. Om academies en leerkrachten hierbij te helpen en te inspireren, stelt de pedagogische begeleidingsdienst van OVSG pedagogisch-didactische wenken, begeleidingsmaterialen en methodieken ter beschikking.

E. Minimale materiële vereisten

Het betreft de minimale materiële vereisten die noodzakelijk zijn voor een goede uitvoering van het leerplan. In afwachting van een omzendbrief over deze minimale materiële vereisten is het onderstaande van toepassing.

1. Lokaal/klas

Minimaal

Aangepast aan het vak, de groepsgrootte en de samenstelling van de groep (leeftijd, motorische noden…):

- voldoende ruim speelvlak of podium om bewegings- en spelopdrachten te kunnen uitvoeren en daarnaast ruimte voor een beperkte publieksopstelling
- goede verluchting, verlichting en verwarming
- akoestisch aangepaste lokalen (zowel voor spreekstem als muziek)
- aangepaste vloerbedekking voor grondoefeningen;
- voldoende opbergmogelijkheden (voor oa. tekstbrochures, kostuums, rekwisieten, didactische materialen, …)
- tafels en stoelen/zitblokken

Beschikbaar (tijdelijk of permanent ter beschikking op de academie)

- voldoende akoestische isolatie om (naburige) geluidshinder te vermijden
- mogelijkheid om een ruimte te verduisteren
- theateruitrusting (spots, gordijnen …)

2. Didactisch materiaal

Minimaal

Aangepast aan het vak, de groepsgrootte en de samenstelling van de groep (leeftijd, motorische noden, bespeelde instrumenten …):

- voldoende kwalitatief materiaal om elke leerling actief bij de les te betrekken
- veilige internettoegang
- toegang tot audio-, video- en multimedia-apparatuur

Beschikbaar (tijdelijk of permanent ter beschikking op de academie)

- bord/beamer/presentatiemogelijkheden
- spiegel
- bibliotheek met (vak)literatuur
- muziekstaander(s) (bv. voor tekstbrochure)
- PA-installatie voor vakken waarbij geluidsversterking of technische ondersteuning noodzakelijk is

Specifiek vereist voor het vak verteltheater-stemregie

- apparatuur en software voor opname en montage
- een akoestisch geoptimaliseerde ruimte uitgerust met middelen die kwaliteitsvolle geluids- en/of beeldopnames mogelijk maken

Specifiek vereist voor de studierichting audio maken

- een akoestisch geoptimaliseerde ruimte uitgerust met middelen die kwaliteitsvolle geluidsopnames mogelijk maken
- mengpaneel
- min. 4 microfoons in functie van een studio-opstelling en stemopnames
- luidsprekers
- min. 4 hoofdtelefoons
- computer met muziekdatabase
- computer om te monteren
- muziek met audiomontagesoftware (vb. Reaper, Audition…)
- handrecorders (vb. Zoom)

Wenselijk voor de studierichting audio maken

- studiosoftware (vb. mAIRlist, Caliope…)

F. Verklarende woordenlijst

- **Audioconcept**
  Het inhoudelijk en artistiek uitgangspunt van een auditief werk. Het audioconcept verwoordt het centrale idee, de intentie en de beoogde luisterervaring en vormt de leidraad voor alle verdere keuzes in het maakproces. Het omvat onder meer de thematiek, doelpubliek, sfeer, narratieve insteek en de gekozen auditieve vormen en middelen.
- **Amateur audiomaker**
  De amateur audiomaker vertrekt vanuit een eigen artistieke vraag of idee en vertaalt dit naar een samenhangend audioconcept dat gerealiseerd wordt binnen een format. Dit proces omvat het bedenken, structureren en uitwerken van een script, het hanteren van gepaste (vormen)taal en het doelgericht inzetten van audio-technieken voor opname, montage, interview of live-uitzending, zowel in studio- als in locatiesetting.
- **Artistiek-culturele leven**
  Het woord cultuur kent verschillende betekenissen. Wanneer we spreken van *het culturele leven* van een stad of gemeente verwijst het woord 'cultuur' naar de bovenbouw van de samenleving. Hiermee bedoelen we het deel van de samenleving dat niet met de harde onderlaag van economie en overheid samenvalt. Het gaat hier om die uitwisselingen tussen mensen waarbij vooral symbolen en uitdrukkingswijzen van belang zijn. Het culturele leven omvat veel meer dan enkel de kunstdomeinen; het is een belangrijk onderdeel van het maatschappelijk leven en voor velen ook van het individuele leven. Het heeft ruimtelijke, sociale en economische betekenis, het biedt mogelijkheden tot identificatie en discussie, tot ontspanning en (zelf)reflectie (Van den Broeck & Gieles, 2018). Het *artistiek-culturele leven* omvat alle verschijningsvormen waarin een bepaald kunstdomein in het dagelijkse leven tot uiting komt. In tegenstelling tot 'het culturele leven' is bij het artistiek-culturele leven telkens een (of meerdere) kunstdomeinen betrokken.
- **Artistiek parcours**
  De ontwikkeling die een leerling doormaakt in zijn groei naar het amateur kunstenaarschap. Het ontwikkelen van een eigen artistieke visie, taal en/of aanpak vormt hier een onderdeel van.
- **Artistiek proces**
  De weg van idee naar een mogelijk artistiek product; het doorlopen van de verschillende fasen waarin men op artistiek vlak kan experimenteren, vormgeven en (re)produceren.
- **Beschrijven**
  In eigen woorden schetsen.
- **Courante en relevante technologische media**
  Hedendaagse media en tools die worden ingezet om bijvoorbeeld beeld en geluid over te dragen of te communiceren, in functie van de opvoeringspraktijk, o. a. projecties, beeld- en geluidsopnames.
- **Culturele reflectie**
  Cultuur is reflecteren op wat mensen denken en doen. Het is het antwoord dat mensen geven op vragen als: hoe zien we als mens de wereld? Hoe gaan we om met elkaar? Hoe voelen we ons? Hoe ervaren we zaken? Welke mogelijkheden zien we? (Vlaamse overheid, 2016). Er kunnen vier soorten culturele reflectie aan bod komen tijdens de lessen (Vermeersch e.a., 2014):
  - *Reflectie op het zelf*: reflecteren op wat de leerling zelf doet aan betekenisgeving;
  - *Reflectie op de ander*: reflecteren op wat de andere leerling(en) doet aan betekenisgeving;
  - *Reflectie op de omgeving:* reflecteren op wat de eigen groep, (sub)cultuur, samenleving zelf doet aan betekenisgeving. Het gaat om de groepen waartoe de leerling(en) behoort of wiens waarden en normen men deelt;
  - *Reflectie op een andere cultuur*: reflecteren op wat andere groepen, (sub)culturen doen

aan betekenisgeving.

- **Drang**
  Het sterke verlangen of de goesting om iets te doen.
- **Expressiemogelijkheden**
  Mogelijkheden om gevoelens en (artistieke) inspiratie uit te drukken.
- **Format**
  De vastgelegde structuur en vormelijke afspraken waarbinnen het audioconcept wordt gerealiseerd. Het format bepaalt de opbouw, duur, onderdelen, vertelvorm en technische randvoorwaarden van het auditieve product, zoals een opname, montage, interview of live-uitzending.
- **Gericht waarnemen**
  Het actief selecteren van zintuiglijke informatie en de beleving die men daarbij ervaart. In tegenstelling tot de loutere (automatische) waarneming is dit een gecontroleerd en bewust proces dat een zekere mentale concentratie of aandacht vereist (vb. observeren, gericht luisteren, gericht proeven, gericht ruiken, tasten, …) (Vermeersch e.a., 2016).
- **Intuïtie**
  Wat men aanvoelt zonder erover na te denken.
- **Leefwereld**
  Wat zich rondom de lerende afspeelt en hem/haar bezighoudt. De beleefde werkelijkheid met vertrouwde zaken die de lerende door eigen ervaringen in zich heeft opgenomen en zich kan voorstellen.
- **Materiaal**
  Het geheel van aangeboden tekst- en lesmateriaal, het betreft hier zowel poëtisch, prozaïsch, dramatisch als theatraal materiaal.
- **Speltechnieken**
  Het geheel van methodieken en technieken omtrent acteren en spelen die verwijzen naar theatercodes, de basisstructuur van een verhaal of scène, de basisprincipes van een spelscène (*de 5 W's: Wie, Wat, Waar, Wanneer, Waarom).*
- **Transversaal**
  Horizontale competentie-overschrijdende samenhang.
- **Uitdrukkingsvorm**
  De vorm waarin iets tot uitdrukking wordt gebracht (bv. een film, een lied, een dans, een schilderij, een tekening, een gedicht …).
- **Vertel-, spel-, spreek-, en/of schrijfproduct**
  een geheel dat zowel artistiek, technisch als vormelijk is uit- en afgewerkt, en dat behoort tot het domein Woordkunst-drama, zoals bijvoorbeeld een theaterproductie, een voorstelling, een scène, een presentatie, een voordracht, een monoloog of een bewegingsfrase.

G. Woord van dank

Het leerplan en de bijhorende ondersteuningsmaterialen zijn door de pedagogische begeleidingsdienst van OVSG opgemaakt in samenwerking met leerkrachten, directies en experten uit het deeltijds kunstonderwijs. Wij danken hen voor hun feedback en blijvende betrokkenheid bij de verdere ontwikkeling van het leerplan.

H. Bronnen

AHOVOKS (2020). *De Vlaamse kwalificatiestructuur. Wegwijs in kwalificaties*. Te raadplegen via https://vlaamsekwalificatiestructuur.be/wat-is-vks/meer-info-en-downloads/files/Brochure_VKS_NL.pdf

CANON Cultuurcel (2019). *Cultuur in de Spiegel in het kort*. Te raadplegen via https://publicaties.vlaanderen.be/view-file/31287

Huizinga, J. *(1938, in herziene druk 2009). Homo Ludens.* Amsterdam: Amsterdam University Press.

Nederlands woordenboek (2020). Te raadplegen via www.woorden.org

Rombaut, E., Molein, I., & Van Severen, T. (2020). *De herziene taxonomie van Bloom in de klas. Een inspiratieboek voor de leraar*. Kalmthout: Pelckmans Pro.

OVSG (2023). *Beginselverklaring neutraliteit van het stedelijke en gemeentelijk onderwijs*. Te raadplegen via https://www.ovsg.be/gemeentelijk-onderwijs/beginselverklaring-neutraliteit

OVSG (2025). *Vijf krachtlijnen voor inclusief onderwijs*. Te raadplegen via https://www.ovsg.be/onze-themas/leerlingenbegeleiding/inclusief-onderwijs/vijf-krachtlijnen-inclusief-onderwijs

Sol, Y. & Stokking, K. (2024). *Hogere orde denkvaardigheden zijn geen vaardigheden en niet altijd van hogere orde*. Te raadplegen via https://www.slo.nl/publish/pages/22403/hogere-orde-denkvaardigheden-zijn-geen-vaardigheden-en-niet-altijd-van-hogere-orde.pdf

Standaert, R., Troch, F., Peeters, I., & Piedfort, S. (2009). *Leren en onderwijzen. Inleiding tot de algemene didactiek*. Leuven: Acco.

Struyven, K., Sieren, E., Dochy, F. & Janssens, S. (2010). *Groot worden, de ontwikkeling van baby tot adolescent*. Tielt: Lannoo

Van Dale (2018). *Van Dale online*. Te raadplegen via http://www.vandale.be/

Van den Broeck, A., & Gieles, Y. (2018). *Het culturele leven*. Te raadplegen via https://www.scp.nl/publicaties/publicaties/2018/11/08/het-culturele-leven

Vermeersch, L., Vandenbroucke, A., De Backer, F., Lombaerts, K., Elias, W., & Groenez, S. (2016). *Culturele basisvaardigheden. Een ontwikkelingslijn op basis van de cultuurtheorie 'Cultuur in de Spiegel'*. Te raadplegen via https://www.cultuurkuur.be/sites/default/files/cis_culturele_basisvaardigheden.pdf

Vermeersch, L., Vandenbroucke, A., De Backer, F., Lombaerts, K., Elias, W., & Groenez, S. (2014). *Cultuur over cultuur. Cultuurreflectie in de ontwikkelingsdoelen en eindtermen van het Vlaamse basis- en secundair onderwijs: een analyse op basis van de cultuurtheorie 'Cultuur in de Spiegel'.* Te raadplegen via https://www.cultuurkuur.be/sites/default/files/cis_cultuur_over_cultuur.pdf

Vlaamse overheid (2018). *Basiscompetenties en beroepskwalificaties in het DKO*. Te raadplegen via https://onderwijs.vlaanderen.be/nl/basiscompetenties-en-beroepskwalificaties-in-het-dko

Vlaamse overheid (2016). *De cultuurspiegel. Jouw gids voor cultuur op school.* Te raadplegen via https://www.mijncultuurspiegel.be/pdf/decultuurspiegel_gids.pdf

Vlaamse overheid (2020). *De Vlaamse Kwalificatiestructuur*. Te raadplegen via https://www.vlaamsekwalificatiestructuur.be/

Vlaamse overheid (2020). *VKS. Samenhang. Amateur podiumkunsten*. Te raadplegen via https://app.akov.be/pls/pakov/f?p=VLAAMSE_KWALIFICATIESTRUCTUUR:BEROEPENSAMENHANG:::NO::P1050_BK_DOSSIER_ID:4121

Vlaamse overheid (2020). *Onderwijsdoelen*. Te raadplegen via www.onderwijsdoelen.be

Vlaamse overheid (2019). *Onderwijsdoelen. Algemene uitgangspunten*. Te raadplegen via https://onderwijsdoelen.be/uitgangspunten/4647

Vlaams Parlement (2018). *Ontwerp van decreet betreffende het deeltijds kunstonderwijs*. Te raadplegen via http://docs.vlaamsparlement.be/pfile?id=1362334

DEEL 2: LEERPLANDOELEN

A. Leerplandoelen voor de langlopende en kortlopende studierichtingen woordkunst-drama (m.u.v. de kortlopende studierichting ‘amateur literair schrijver’)

TRANSVERSAAL

1ste graad	2de graad	3de graad	4de graad amateur vertolkend acteur	4de graad amateur creërend acteur	4de graad amateur regisseur podiumkunsten	4e graad amateur audiomaker
	geeft in eigen woorden de kerncompetenties weer	geeft het verband tussen twee of meer kerncompetenties weer	definieert kunstenaarschap op basis van inzicht in de zes kerncompetenties	definieert kunstenaarschap op basis van inzicht in de zes kerncompetenties	definieert kunstenaarschap op basis van inzicht in de zes kerncompetenties	definieert kunstenaarschap op basis van inzicht in de zes kerncompetenties
	voert onder begeleiding combinaties van kerncompetenties uit	voert bewust combinaties van kerncompetenties uit	integreert de zes kerncompetenties in de artistieke praktijk	integreert de zes kerncompetenties in de artistieke praktijk	integreert de zes kerncompetenties in de artistieke praktijk	integreert de zes kerncompetenties in de artistieke praktijk

INDIVIDUELE GEDREVENHEID TONEN: de leerling vertrouwt op de eigen expressiemogelijkheden en wil zijn creatieve resultaten tonen.

1ste graad	2de graad	3de graad	4de graad amateur vertolkend acteur	4de graad amateur creërend acteur	4de graad amateur regisseur podiumkunsten	4e graad amateur audiomaker
stelt zich geïnteresseerd, verwonderd en gemotiveerd op	toont interesse, verwondering en motivatie	toont interesse, verwondering, motivatie en persoonlijkheid	toont persoonlijkheid en een eigen aanpak in de vertolking	hanteert een eigen artistieke visie, taal en aanpak in de creatie en vertolking	hanteert een eigen artistieke visie, taal en aanpak bij het creëren en regisseren	hanteert een eigen artistieke visie, taal en aanpak bij het audio maken
geeft weer welke sterktes en mogelijkheden men bij zichzelf ontdekt	schat de eigen artistieke sterktes en mogelijkheden in	laat de eigen artistieke sterktes en mogelijkheden zien doorheen het artistieke parcours waardeert eigen artistieke sterktes en mogelijkheden	beklemtoont vanuit zelfreflectie eigen artistieke sterktes en mogelijkheden doorheen het artistieke parcours	beklemtoont vanuit zelfreflectie eigen artistieke sterktes en mogelijkheden doorheen het artistieke parcours	beklemtoont vanuit zelfreflectie eigen artistieke sterktes en mogelijkheden doorheen het artistieke parcours	beklemtoont vanuit zelfreflectie eigen artistieke sterktes en mogelijkheden doorheen het artistieke parcours
geeft persoonlijke voorkeuren weer	bepaalt onder begeleiding realistische doelen die aansluiten bij persoonlijke voorkeuren	bepaalt onder begeleiding realistische, ambitieuze doelen die aansluiten bij persoonlijke voorkeuren	bepaalt ambitieuze en gewaagde doelen die aansluiten bij persoonlijke voorkeuren en de eigen aanpak	bepaalt ambitieuze en gewaagde doelen die aansluiten bij de eigen artistieke visie, taal en aanpak	bepaalt ambitieuze en gewaagde doelen die aansluiten bij de eigen artistieke visie, taal en aanpak	bepaalt ambitieuze en gewaagde doelen die aansluiten bij de eigen artistieke visie, taal en aanpak
	toont spel- en spreekplezier	toont goesting om te spelen, te spreken, te vertellen en/of te creëren	toont zijn drang om te spelen, te spreken en te vertellen	toont zijn drang om te spelen, te spreken, te vertellen en te creëren	toont zijn drang om te creëren en te regisseren	toont de drang om audio te maken

CREËREN EN (DRANG TOT) INNOVEREN: de leerling komt actief en uit zichzelf met artistieke vormgevingen, benaderingen en inzichten.

1ste graad	2de graad	3de graad	4de graad amateur vertolkend acteur	4de graad amateur creërend acteur	4de graad amateur regisseur podiumkunsten	4e graad amateur audiomaker
neemt gericht waar	beschrijft nieuwe waarnemingen, indrukken, ervaringen en gedachten	gaat onder begeleiding aan de slag met nieuwe waarnemingen, indrukken, ervaringen en gedachten	verwerkt zelfstandig nieuwe waarnemingen, indrukken, ervaringen en gedachten in de vertolking	integreert zelfstandig nieuwe waarnemingen, indrukken, ervaringen en gedachten in de creatie en vertolking	integreert zelfstandig nieuwe waarnemingen, indrukken, ervaringen en gedachten in de creatie	integreert zelfstandig nieuwe waarnemingen, indrukken, ervaringen en gedachten in het audioconcept of format
	geeft in eigen woorden de expressiemogelijkheden weer binnen het domein Woordkunst-drama probeert onder begeleiding expressiemogelijkheden binnen het domein Woordkunst-drama uit	experimenteert zelfstandig met expressiemogelijkheden binnen het domein Woordkunst-drama	neemt de fase van het experimenteren met expressiemogelijkheden binnen het domein Woordkunst-drama systematisch op in het creatieproces	neemt de fase van het experimenteren met expressiemogelijkheden binnen het domein Woordkunst-drama systematisch op in het creatieproces		experimenteert zelfstandig met geluid, sound design en technische mogelijkheden om te komen tot een audioconcept of format
	geeft in eigen woorden weer hoe andere domeinen betrokken worden bij het domein Woordkunst-drama	experimenteert onder begeleiding met het betrekken van andere domeinen bij het domein Woordkunst-drama	betrekt zelfstandig uitdrukkingsvormen uit andere domeinen in functie van de vertolking	betrekt zelfstandig uitdrukkingsvormen uit andere domeinen in functie van de creatie en vertolking	selecteert zelfstandig uitdrukkingsvormen uit andere domeinen in functie van de creatie	selecteert zelfstandig uitdrukkingsvormen uit andere domeinen in functie van het audio maken interageert zelfstandig met andere domeinen in functie van het audio maken
laat eigen emoties, verbeelding en ervaringen toe binnen afgebakende opdrachten	gebruikt onder begeleiding intuïtie, eigen emoties, verbeelding, gedachten en ervaringen binnen afgebakende opdrachten	gebruikt onder begeleiding intuïtie, eigen en andermans emoties, verbeelding, gedachten en ervaringen	verwerkt zelfstandig intuïtie, eigen en andermans emoties, verbeelding, gedachten en ervaringen in de vertolking	integreert zelfstandig intuïtie, eigen en andermans emoties, verbeelding, gedachten en ervaringen in functie van de creatie en vertolking	integreert zelfstandig intuïtie, eigen en andermans emoties, verbeelding, gedachten en ervaringen in functie van de creatie	integreert zelfstandig intuïtie, eigen en andermans emoties, verbeelding, gedachten en ervaringen bij het audio maken
stelt zich nieuwsgierig op	probeert onder begeleiding mogelijkheden en kansen van het onverwachte, toevallige en onbekende uit	gaat bewust aan de slag met het onverwachte, het toevallige, het onbekende	gaat bewust aan de slag met het onverwachte, het toevallige, het onbekende in de artistieke praktijk	integreert het onverwachte, het toevallige en het onbekende in de artistieke praktijk	integreert het onverwachte, het toevallige en het onbekende in de artistieke praktijk neemt beslissingen bij onverwachte voorvallen	integreert het onverwachte, het toevallige en het onbekende bij het audio maken neemt beslissingen bij onverwachte voorvallen
	geeft in eigen woorden verschillende creatieve mogelijkheden en beperkingen weer	maakt eigen artistieke keuzes, rekening houdend met verschillende creatieve mogelijkheden en beperkingen	reikt artistieke ideeën aan met betrekking tot de vertolking, rekening houdend met verschillende creatieve mogelijkheden en beperkingen	ontwerpt artistieke concepten vanuit de eigen visie, rekening houdend met verschillende creatieve mogelijkheden en beperkingen	ontwerpt artistieke concepten vanuit de eigen visie, rekening houdend met verschillende creatieve mogelijkheden en beperkingen	ontwerpt (artistieke) audioconcepten en formats vanuit de eigen visie, rekening houdend met verschillende creatieve mogelijkheden en beperkingen

	brengt onder begeleiding gemaakte keuzes in praktijk	brengt onder begeleiding eigen artistieke keuzes in praktijk	brengt eigen artistieke keuzes in praktijk geeft vorm aan de eigen artistieke praktijk op basis van eigen keuzes	zet zelfstandig eigen artistieke keuzes om in uitvoerbare concepten geeft vorm aan de eigen artistieke praktijk, taal en visie op basis van eigen keuzes selecteert zelfstandig materialen, technieken, methodes, decors en locaties in functie van de creatie of voorstelling	zet zelfstandig eigen artistieke keuzes om in uitvoerbare concepten geeft vorm aan de eigen artistieke praktijk, taal en visie op basis van eigen keuzes bepaalt de voorwaarden voor de regie van de voorstelling *(spelers, materialen, technieken, methodes, decors en locaties)*, rekening houdend met de mogelijkheden	zet zelfstandig eigen (artistieke) keuzes om in uitvoerbare audioconcepten en formats geeft vorm aan de eigen artistieke praktijk, taal en visie op basis van eigen keuzes kiest passende muziek of geluiden bepaalt de verhouding woord en muziek, het ritme en de lengte van de uitzending of opname, en de mate van herhaling of variatie
		brengt de relatie tussen idee, proces en product in de praktijk		maakt een schematische representatie van het creatieproces en de voorstelling	maakt een schematische representatie van het creatieproces en de voorstelling stelt een planning en een uitvoeringsschema op stuurt de enscenering en planning bij naargelang het verloop van de repetities en de voorstellingen	werkt een script voor een audio-uitzending uit, rekening houdend met het concept, het beoogde doelpubliek en/of het uitzendschema
geeft weer wat creatief is	toont creativiteit bij afgebakende (improvisatie-)opdrachten en eigen creaties *(spelen, spreken, schrijven en vertellen)* is bereid om initiatief te tonen bij afgebakende (improvisatie-)opdrachten en eigen creaties *(spelen, spreken, schrijven en vertellen)*	toont creativiteit bij (improvisatie-)opdrachten en eigen creaties *(spelen, spreken, schrijven en vertellen)* neemt initiatief bij (improvisatie-)opdrachten en eigen creaties *(spelen, spreken, schrijven en vertellen)*	toont eigen creativiteit bij het vertolken	creëert nieuw werk *(script, tekst)*	creëert nieuw werk *(script, tekst)*	creëert audiomateriaal
	bedenkt onder begeleiding eenvoudige alternatieven voor bestaand materiaal *(drama, theater, poëzie, proza)*	maakt onder begeleiding theatrale verbeelding zichtbaar in het bewerken van bestaand materiaal *(drama, theater, poëzie, proza)*	maakt zelfstandig theatrale verbeelding zichtbaar in het bewerken van bestaand materiaal *(drama, theater, poëzie, proza)*	bewerkt vanuit de eigen artistieke visie, taal en aanpak zelfstandig een bestaande tekst, rekening houdend met het artistieke concept en de context	bewerkt vanuit de eigen artistieke visie, taal en aanpak zelfstandig een bestaande tekst, rekening houdend met het artistieke concept en de context	bewerkt bestaande (nieuws)berichten en content, rekening houdend met het audioconcept

VAKDESKUNDIGHEID INZETTEN: de leerling zet verworven kunstvormspecifieke kwaliteiten in bij het gebruik van een artistieke uitdrukkingsvorm.

1ste graad	2de graad	3de graad	4de graad amateur vertolkend acteur	4de graad amateur creërend acteur	4de graad amateur regisseur podiumkunsten	4e graad amateur audiomaker
	start onder begeleiding een eenvoudig artistiek proces en onderhoudt het	start zelfstandig een eenvoudig artistiek proces, onderhoudt het en rondt het af	ontwikkelt zelfstandig een artistiek proces en komt tot een afgewerkt geheel	ontwikkelt zelfstandig een artistiek proces en komt tot een afgewerkt geheel	ontwikkelt zelfstandig een artistiek proces en komt tot een afgewerkt geheel	ontwikkelt zelfstandig (artistieke) audioconcepten, werkt ze uit en komt tot een afgewerkt product
speelt met bouwstenen *(taal, lichaam, ruimte, tijd, vorm, kleur, digitale data)* speelt met eenvoudige combinaties van bouwstenen *(taal, lichaam, ruimte, tijd, vorm, kleur, digitale data)* speelt met elementen van samenhang, herhaling, contrast, verwachting en verrassing	legt elementaire theatrale bouwstenen *(personage, script, scenografie)* in eigen woorden uit beschrijft personage(s) en vertelstandpunt(en) in materiaal voert onder begeleiding de gemaakte afspraken binnen het script en de scenografie uit	stelt zelf afspraken binnen het vertel-, spel-, spreek- en/of schrijfproduct voor drukt zich zelfstandig uit met behulp van theatrale bouwstenen	drukt zich zelfstandig uit met behulp van theatrale bouwstenen die men integreert doorheen de hele vertolking	drukt zich zelfstandig uit met behulp van theatrale bouwstenen die men integreert doorheen de hele creatie of vertolking		
	legt in eigen woorden uit wat verstaanbaarheid, richting, focus en afwerking is beschrijft de basisstructuur van een verhaal of scène duidt de 5 W's *(Wie, Wat, Waar, Wanneer, Waarom)* aan in materiaal					
	experimenteert onder begeleiding met verstaanbaarheid, richting, focus en afwerking experimenteert onder begeleiding met de basisstructuur van een verhaal of scène experimenteert onder begeleiding met de 5 W's *(Wie, Wat, Waar, Wanneer, Waarom)*	zet zelfstandig speltechnieken in, zowel in eigen, als in aangeleerd materiaal	integreert zelfstandig speltechnieken in eigen en aangeleerd materiaal, in functie van de vertolking	integreert zelfstandig speltechnieken in eigen en aangeleerd materiaal, in functie van de creatie of vertolking		beheerst presentatietechnieken stemt de communicatiestijl, de inhoud en het taalgebruik af op de doelgroep beheerst interviewtechnieken beheerst de vaardigheden en kennis om interviews (live) af te nemen

	legt de parameters van de stem *(toonhoogte, tempo, volume en ritme)* in eigen woorden uit experimenteert onder begeleiding met de parameters van de stem *(toonhoogte, tempo, volume en ritme)*	zet onder begeleiding parameters van de stem in, in functie van tekstoverdracht en interpretatie	zet op basis van eigen analyse parameters van de stem in, in functie van tekstoverdracht en interpretatie, doorheen de hele vertolking	zet op basis van eigen analyse parameters van de stem in, in functie van tekstoverdracht en interpretatie, doorheen de hele creatie of vertolking		zet zelfstandig parameters van de stem in, rekening houdend met de inhoud van de uitzending of opname
	legt elementen van stem- en spraaktechniek (*stemgeving, articulatie, uitspraak, ademhaling en resonantie*) in eigen woorden uit experimenteert onder begeleiding met elementen van stem- en spraaktechniek (*stemgeving, articulatie, uitspraak, ademhaling, resonantie*) herhaalt woorden en klanken die de leerkracht voorzegt met een zo correct mogelijke uitspraak en articulatie	zet gericht stem- en spraaktechniek in (*stemgeving, articulatie, uitspraak, ademhaling en resonantie*) oefent onder begeleiding een correcte uitspraak en articulatie in	zet gericht stem- en spraaktechniek in (*stemgeving, articulatie, uitspraak, ademhaling en resonantie*) doorheen de vertolking zet een correcte uitspraak en articulatie in	zet gericht stem- en spraaktechniek in (*stemgeving, articulatie, uitspraak, ademhaling en resonantie*) doorheen de creatie of vertolking zet een correcte uitspraak en articulatie in		zet gericht stem- en spraaktechniek in (*stemgeving, articulatie, uitspraak, ademhaling en resonantie*) tijdens het audio maken zet een correcte uitspraak en articulatie in hanteert een correcte taal tijdens een uitzending of opname
	experimenteert onder begeleiding met eenvoudige combinaties van stem, klank, taal, ruimte en/of lichaam	zet eenvoudige combinaties van stem, klank, taal en lichaam bewust in	combineert bewust stem, klank, taal en lichaam in functie van de vertolking	combineert bewust stem, klank, taal en lichaam in functie van de creatie of vertolking		combineert bewust stem, klank, taal, uitspraak en lichaam tijdens het audio maken
	is bereid om verschillende mogelijkheden van courante en relevante technologische media te gebruiken	gebruikt onder begeleiding de mogelijkheden van courante en relevante technologische media in functie van de uitvoering of creatie	gebruikt zelfstandig courante en relevante technologische media is bereid om technologische ontwikkelingen en tendensen op te volgen	gebruikt zelfstandig courante en relevante technologische media is bereid om technologische ontwikkelingen en tendensen op te volgen	is bereid om technologische ontwikkelingen en tendensen op te volgen	gebruikt zelfstandig courante en relevante technologische media (*mengpaneel bedienen, geluidsdragers en microfoons afstellen…*) in functie van het audio maken volgt systematisch technologische ontwikkelingen en tendensen om audio te maken op beheerst de technische vaardigheden en kennis om

						een opname op locatie te maken beheerst de technische vaardigheden en kennis om een audiomontage te maken archiveert audiomateriaal beheert gearchiveerd audiomateriaal
	voert onder begeleiding spelopdrachten uit, gekoppeld aan diverse (non-)verbale expressievormen speelt, spreekt of vertelt op natuurlijke wijze binnen een afgebakende, voorbereide opdracht	voert onder begeleiding spelopdrachten uit, gekoppeld aan diverse theatrale en dramatische stijlen, vormen, opvoeringspraktijken, concepten, structuren en werkwijzen	zet zelfstandig vertolkingen neer, gekoppeld aan diverse theatrale en dramatische stijlen, vormen, opvoeringspraktijken, concepten, structuren en werkwijzen	zet zelfstandig vertolkingen neer, gekoppeld aan diverse theatrale en dramatische stijlen, vormen, opvoeringspraktijken, concepten, structuren en werkwijzen		
		bouwt onder begeleiding een relevant, persoonlijk en divers repertoire op, rekening houdend met de eigen competenties licht de keuze voor een bepaald repertoire toe vanuit persoonlijke verbinding met het materiaal	bouwt zelfstandig een relevant, persoonlijk en divers repertoire op, rekening houdend met de eigen competenties	bouwt zelfstandig een relevant, persoonlijk en divers repertoire op, met bestaand en eigen materiaal, rekening houdend met de eigen competenties		
	kijkt gericht naar het eigen spel aan de hand van afgesproken criteria geeft na afloop van het eigen spel in eigen woorden weer hoe parameters, bouwstenen en technieken werden ingezet	kijkt zelfstandig naar het eigen spel met een kritische blik beoordeelt hoe parameters, bouwstenen en technieken werden ingezet in de eigen uitvoering	kijkt zelfstandig naar de eigen vertolking met een kritische blik stuurt de eigen vertolking bij op basis van kritische zelfevaluatie gaat na of de bijsturingen van de eigen vertolking het gewenste effect hebben	kijkt zelfstandig naar de eigen creatie en vertolking met een kritische blik stuurt de eigen creatie of vertolking bij op basis van kritische zelfevaluatie gaat na of de bijsturingen van de eigen creatie of vertolking het gewenste effect hebben gaat na of de artistieke keuzes het gewenste effect hebben bereikt	kijkt zelfstandig naar de eigen artistieke praktijk *(visie, ideeën en aanpak)* met een kritische blik stuurt de eigen praktijk bij op basis van kritische zelfreflectie gaat na of de bijsturingen van de eigen praktijk het gewenste effect hebben gaat na of de artistieke keuzes het gewenste effect hebben bereikt	overschouwt de eigen praktijk (*audioconcept, uitzending, opname*) met een kritische blik stuurt de eigen praktijk bij op basis van kritische zelfreflectie gaat na of de bijsturingen van de eigen praktijk het gewenste effect hebben gaat na of de (artistieke) keuzes het gewenste effect hebben bereikt

	is bereid om nauwkeurig en zorgvuldig te werken binnen afgebakende opdrachten	werkt nauwkeurig en aandachtig, met oog voor afwerking hecht belang aan nauwkeurigheid en afwerking	komt uit zichzelf tot stilistische verfijning tijdens het spelen, spreken en vertellen	komt uit zichzelf tot stilistische verfijning tijdens het spelen, spreken, vertellen en creëren	werkt voortdurend met grote precisie, oog voor detail en artistieke kwaliteit	werkt voortdurend met grote precisie, oog voor detail en (artistieke) kwaliteit
	toont verbaal en expressief geheugen tijdens eenvoudige opdrachten en toonmomenten	toont verbaal en expressief geheugen tijdens opdrachten en toonmomenten	toont verbaal en expressief geheugen doorheen de vertolking past memorisatietechnieken toe	toont verbaal en expressief geheugen doorheen de vertolking past memorisatietechnieken toe		
volgt de stappen die nodig zijn om doelmatig, duurzaam en veilig om te gaan met lichaam, instrument en materiaal van zichzelf en de ander	gaat op vraag en onder begeleiding doelmatig, duurzaam en veilig om met lichaam, instrument en materiaal van zichzelf en de ander	gaat onder begeleiding doelmatig, duurzaam en veilig om met lichaam, instrument en materiaal van zichzelf en de ander hecht belang aan doelmatig, duurzaam en veilig omgaan met lichaam, instrument en materiaal van zichzelf en de ander	gaat op zelfstandige wijze doelmatig, duurzaam en veilig om met lichaam, instrument en materiaal van zichzelf en de ander vindt het vanzelfsprekend om doelmatig, duurzaam en veilig om te gaan met lichaam, instrument en materiaal van zichzelf en de ander	gaat op zelfstandige wijze doelmatig, duurzaam en veilig om met lichaam, instrument en materiaal van zichzelf en de ander vindt het vanzelfsprekend om doelmatig, duurzaam en veilig om te gaan met lichaam, instrument en materiaal van zichzelf en de ander bewaakt het fysieke en mentale welzijn van de spelers	gaat op zelfstandige wijze doelmatig, duurzaam en veilig om met lichaam, instrument en materiaal van zichzelf en de ander vindt het vanzelfsprekend om doelmatig, duurzaam en veilig om te gaan met lichaam, instrument en materiaal van zichzelf en de ander bewaakt het fysieke en mentale welzijn van de spelers geeft in eigen woorden weer hoe men correct omgaat met eigendomsrechten	gaat op zelfstandige wijze doelmatig, duurzaam en veilig om met lichaam en materiaal van zichzelf en de ander vindt het vanzelfsprekend om doelmatig, duurzaam en veilig om te gaan met lichaam en materiaal van zichzelf en de ander past auteursrechterlijke aspecten toe in functie van het audio maken past de principes van de journalistieke deontologie toe

ONDERZOEKEN: de leerling analyseert een proces en een product en reflecteert en communiceert erover.

1ste graad	2de graad	3de graad	4de graad amateur vertolkend acteur	4de graad amateur creërend acteur	4de graad amateur regisseur podiumkunsten	4e graad amateur audiomaker
herkent elementaire artistieke uitdrukkingsvormen geeft weer hoe artistieke uitdrukkingsvormen inspirerend zijn	vergelijkt mogelijkheden van uitdrukkingsvormen behorende tot het domein Woordkunst-drama	onderzoekt mogelijkheden van uitdrukkingsvormen uit verschillende domeinen	onderzoekt voortdurend mogelijkheden van uitdrukkingsvormen uit verschillende domeinen	onderzoekt voortdurend mogelijkheden van uitdrukkingsvormen uit verschillende domeinen	onderzoekt voortdurend mogelijkheden van uitdrukkingsvormen uit verschillende domeinen	onderzoekt voortdurend mogelijkheden van uitdrukkingsvormen uit verschillende domeinen
	legt uit welk effect taal, beeld, muziek of beweging hebben binnen een afgebakende opdracht	analyseert onder begeleiding eenvoudige spel-, spreek-, schrijf- en vertelproducten	analyseert zelfstandig spel-, spreek-, schrijf- en vertelproducten in functie van de eigen vertolking bestudeert thematiek en/of context in functie van de eigen vertolking	analyseert zelfstandig spel-, spreek-, schrijf- en vertelproducten in functie van de creatie en vertolking geeft de eigen interpretatie van de artistieke kwaliteiten van het oorspronkelijke stuk weer onderzoekt diepgaand thematiek en/of context met het oog op het creatieproces en de voorstelling	analyseert zelfstandig materiaal (*drama, theater, poëzie, proza)* in functie van de creatie bepaalt zelfstandig de nood aan spelers voor een voorstelling geeft de eigen interpretatie van de artistieke kwaliteiten van het oorspronkelijke stuk weer onderzoekt diepgaand de thematiek en/of context met het oog op het creatieproces en de voorstelling	analyseert zelfstandig informatiebronnen, audioconcepten en formats onderzoekt diepgaand topics, onderwerpen en thema's die relevant, actueel, interessant en origineel zijn in functie van het audioconcept volgt de (lokale) actualiteit op in functie van het audioconcept
toont nieuwsgierigheid voor artistieke uitdrukkingsvormen binnen de eigen leefwereld	vertelt over uitdrukkingsvormen, behorende tot het domein Woordkunst-drama, binnen de eigen leefwereld	beschrijft onder begeleiding uitdrukkingsvormen, behorende tot het domein Woordkunst-drama, binnen de eigen leefwereld en het effect ervan	beschrijft zelfstandig uitdrukkingsvormen, behorende tot het domein Woordkunst-drama, uit de eigen en andere culturen en het effect ervan	beschrijft zelfstandig uitdrukkingsvormen, behorende tot het domein Woordkunst-drama, uit de eigen en andere culturen en het effect ervan	beschrijft zelfstandig uitdrukkingsvormen, behorende tot het domein Woordkunst-drama, uit de eigen en andere culturen en het effect ervan	beschrijft zelfstandig auditieve uitdrukkingsvormen uit de eigen en andere culturen en het effect ervan
	is bereid om deel te nemen aan het culturele leven	neemt vanuit eigen interesse deel aan het artistiek-culturele leven	neemt uit zichzelf deel aan het artistiek-culturele leven in functie van de eigen artistieke groei	neemt uit zichzelf deel aan het artistiek-culturele leven in functie van de eigen artistieke groei	neemt uit zichzelf deel aan het artistiek-culturele leven in functie van de eigen artistieke groei	neemt uit zichzelf deel aan het artistiek-culturele leven in functie van de eigen (artistieke) groei

	toont interesse voor diverse auteurs, stijlen en genres	benoemt auteurs, stijlen en genres uit het gebrachte repertoire onderscheidt kunst- en cultuuruitingen binnen het domein Woordkunst-drama situeert kunst- en cultuurhistorische feiten, auteurs, stijlen en genres	beschrijft de samenhang tussen kunst- en cultuurhistorische feiten, auteurs, stijlen en genres	beschrijft de samenhang tussen kunst- en cultuurhistorische feiten, auteurs, stijlen en genres	beschrijft de samenhang tussen kunst- en cultuurhistorische feiten, auteurs, stijlen en genres	beschrijft de samenhang tussen kunst- en cultuurhistorische feiten, audiomakers, stijlen en genres
	onderscheidt aangeboden inspirerende kunst- en cultuurbronnen	verzamelt inspirerende kunst- en cultuurbronnen binnen een afgebakende opdracht	verzamelt zelfstandig inspirerende bronnen vanuit kunst- en cultuurhistorisch inzicht met het oog op de vertolking	verzamelt zelfstandig diverse inspirerende bronnen in functie van de verruiming van het kunst- en cultuurhistorisch inzicht selecteert inspirerende bronnen in functie van de creatie of voorstelling	verzamelt zelfstandig diverse inspirerende bronnen in functie van de verruiming van het kunst- en cultuurhistorisch inzicht sorteert inspirerende bronnen in functie van de creatie	verzamelt zelfstandig diverse inspirerende bronnen in functie van het audio maken selecteert betrouwbare, actuele, interessante, relevante en originele bronnen in functie van het audio maken
	vertelt over de eigen voorkeuren en vooroordelen op vlak van kunst en cultuur	beschrijft de redenen van de eigen voorkeuren en vooroordelen op vlak van kunst en cultuur	onderbouwt hoe de eigen voorkeuren en vooroordelen op vlak van kunst en cultuur een invloed hebben op het eigen artistieke parcours	onderbouwt hoe de eigen voorkeuren en vooroordelen op vlak van kunst en cultuur een invloed hebben op het eigen artistieke parcours	onderbouwt hoe de eigen voorkeuren en vooroordelen op vlak van kunst en cultuur een invloed hebben op het eigen artistieke parcours	onderbouwt hoe de eigen voorkeuren en vooroordelen op vlak van kunst en cultuur een invloed hebben op het eigen (artistieke) parcours
vertelt over waarnemingen en indrukken	observeert onder begeleiding het spel van anderen geeft in eigen woorden weer hoe de ander spel-, stem- en spraaktechnieken, theatrale bouwstenen en/of parameters inzet	observeert zelfstandig het spel van anderen bespreekt aan de hand van aangeleerde terminologie hoe de ander spel-, stem-, en spraaktechnieken, theatrale bouwstenen en/of parameters inzet bespreekt welke inspirerende elementen uit andermans uitvoering men wil meenemen naar de eigen uitvoering	observeert zelfstandig het spel van anderen in functie van de voorstelling evalueert de groepsprestatie aan de hand van theatrale bouwstenen en/of parameters neemt inspirerende elementen uit andermans vertolking mee naar de eigen vertolking	observeert zelfstandig het spel van anderen in functie van de voorstelling evalueert de groepsprestatie aan de hand van de theatrale bouwstenen en/of parameters doet op basis van de evaluatie suggesties om de groepsprestatie te verbeteren verwerkt op persoonlijke wijze inspirerende elementen uit andermans vertolking in de eigen creatie en vertolking	beheerst het doelgericht observeren van het spel van anderen in functie van de creatie evalueert samen met de betrokkenen de solo- en groepsprestatie doet op basis van de evaluatie suggesties om de solo- en groepsprestatie te verbeteren verwerkt op persoonlijke wijze inspirerende elementen uit andermans praktijk in de eigen praktijk	beluistert audiomateriaal van anderen evalueert hoe anderen in hun audiomateriaal stem- en spraaktechnieken inzetten, het concept opbouwen en inhoud uitwerken en presenteren formuleert op basis van de evaluatie suggesties om andermans audiomateriaal te optimaliseren verwerkt op persoonlijke wijze inspirerende elementen uit andermans audiomateriaal in de eigen praktijk

staat ervoor open om deel te nemen aan een gesprek rond culturele reflectie	koppelt een uitvoering aan culturele reflectie	toont waardering voor een uitvoering op basis van culturele reflectie	analyseert op welke manier inzichten, verkregen vanuit culturele reflectie, een invloed hebben op de eigen vertolking	analyseert op welke manier inzichten, verkregen vanuit culturele reflectie, een invloed hebben op de eigen artistieke praktijk	analyseert op welke manier inzichten, verkregen vanuit culturele reflectie, een invloed hebben op de eigen artistieke praktijk	analyseert op welke manier inzichten, verkregen vanuit culturele reflectie, een invloed hebben op de eigen (artistieke) praktijk
geeft aan wat voor zichzelf nieuw, anders of verbeterd is	somt de verschillende stappen van het eigen oefen-, leer-, werk- en creatieproces op	licht de verschillende stappen van het eigen oefen-, leer-, werk- en creatieproces toe	stelt een stappenplan op voor het eigen oefen-, leer-, werk- en creatieproces beoordeelt de efficiëntie van het eigen oefen-, leer-, werk- en creatieproces	stelt een stappenplan op voor het eigen oefen-, leer-, werk- en creatieproces beoordeelt de efficiëntie van het eigen oefen-, leer-, werk- en creatieproces	stelt een stappenplan met oefen-, leer-, werk-, creatie- en repetitiemomenten op in functie van een voorstelling beoordeelt de efficiëntie van het oefen-, leer-, werk- en creatieproces	beoordeelt de efficiëntie van het eigen werk- en creatieproces

RELATIES BOUWEN EN SAMENWERKEN: de leerling kan eigen talent en deskundigheid ten dienste stellen van het gemeenschappelijk artistiek doel of project.

1ste graad	2de graad	3de graad	4de graad amateur vertolkend acteur	4de graad amateur creërend acteur	4de graad amateur regisseur podiumkunsten	4e graad amateur audiomaker
durft vertrouwen op zichzelf en de ander tijdens het samenspel	durft vertrouwen op zichzelf en de ander tijdens het samenspel	durft vertrouwen op zichzelf en de ander tijdens het samenspel	vertrouwt op zichzelf en de ander tijdens het samenspel stelt zich betrouwbaar op tijdens het samenspel	vertrouwt op zichzelf en de ander tijdens het samenspel stelt zich betrouwbaar op tijdens het samenspel	vertrouwt op zichzelf en de ander stelt zich betrouwbaar op	vertrouwt op zichzelf en de ander tijdens het audio maken stelt zich betrouwbaar op tijdens het audio maken
neemt onder begeleiding impulsen van anderen waar tijdens het samenspel	gaat onder begeleiding in op impulsen van anderen tijdens het samenspel	reageert op impulsen van anderen, rekening houdend met de impact op het samenspel	beantwoordt gericht impulsen van anderen, rekening houdend met de impact op het samenspel	beantwoordt gericht impulsen van anderen, rekening houdend met de impact op het samenspel		speelt tijdens de uitzending of opname gericht in op reacties van anderen, rekening houdend met het audioconcept
durft een eigen inbreng te doen in de groep	overlegt met anderen binnen een afgebakende opdracht, waarbij men zich houdt aan het afsprakenkader in functie van het respectvol omgaan met elkaar	overlegt doelgericht met anderen binnen een afgebakende opdracht, waarbij men belang hecht aan het respectvol omgaan met elkaar	overlegt uit zichzelf doelgericht en op gepaste wijze met betrokkenen (*proces, product, (groeps)prestatie en eigen inbreng*)	overlegt uit zichzelf doelgericht en op gepaste wijze met betrokkenen (*proces, product, (groeps)prestatie en eigen inbreng*)	overlegt uit zichzelf doelgericht en op gepaste wijze met betrokkenen (*proces, product en groepsprestatie*) leidt overlegmomenten in functie van de artistieke en praktische realisatie van de voorstelling aan de hand van elementaire vergadertechnieken	overlegt uit zichzelf doelgericht en op gepaste wijze met interne en externe betrokkenen *(audioconcept, doel, doelgroep, missie, organisatiecultuur, waarden, interne afspraken van de organisatie)* coördineert een redactie
				onderbouwt de eigen artistieke visie en beslissingen ten aanzien van de betrokkenen	motiveert op overtuigende wijze de eigen artistieke visie, beslissingen, interpretatie en aanpak ten aanzien van de betrokkenen	motiveert op overtuigende wijze de eigen (artistieke) visie, beslissingen en aanpak ten aanzien van interne en externe betrokkenen
				geeft vanuit de artistieke visie aanwijzingen aan de betrokkenen	geeft vanuit de artistieke visie aanwijzingen aan de betrokkenen	geeft vanuit de (artistieke) visie aanwijzingen aan interne en externe betrokkenen

neemt deel aan het groepsgebeuren	werkt met anderen samen binnen een afgebakende opdracht	werkt constructief en doelgericht met anderen samen binnen een afgebakende opdracht	werkt constructief en doelgericht met anderen samen volgt flexibel artistieke aanwijzingen en beslissingen op in functie van de samenwerking draagt uit zichzelf bij tot een positieve groepsdynamiek	werkt constructief en doelgericht met anderen samen volgt flexibel artistieke aanwijzingen en beslissingen op in functie van de samenwerking draagt uit zichzelf bij tot een positieve groepsdynamiek	werkt constructief en doelgericht met anderen samen leidt repetities stimuleert een positieve groepsdynamiek vanuit een basisinzicht in groepsdynamica	werkt constructief en doelgericht met anderen samen stimuleert een positieve sfeer bij het audio maken
		onderscheidt verschillende rollen en verantwoordelijkheden	respecteert de afspraken m.b.t. de verschillende rollen en verantwoordelijkheden	respecteert de afspraken m.b.t. de verschillende rollen en verantwoordelijkheden	respecteert de afspraken m.b.t. de verschillende rollen en verantwoordelijkheden verdeelt rollen en verantwoordelijkheden rekening houdend met de artistieke visie en het potentieel van de betrokkenen	legt competentieprofielen van de medewerkers en werkingsregels vast
		zoekt naar het evenwicht tussen het individuele en het groepsbelang	komt uit zichzelf tot een goed evenwicht tussen het individuele en het groepsbelang	komt uit zichzelf tot een goed evenwicht tussen het individuele en het groepsbelang	komt uit zichzelf tot een goed evenwicht tussen het individuele en het groepsbelang	
staat open voor ideeën van anderen	reageert geïnteresseerd op het werk van anderen	waardeert het werk van anderen	onderbouwt waarom men het werk of de werkwijze van anderen waardeert	onderbouwt waarom men het werk of de werkwijze van anderen waardeert	onderbouwt waarom men het werk of de werkwijze van anderen waardeert	onderbouwt waarom men het werk of de werkwijze van anderen waardeert
houdt zich aan het afsprakenkader in functie van het respectvol omgaan met elkaar	houdt zich aan het afsprakenkader in functie van het respectvol omgaan met elkaar	gaat respectvol om met anderen omdat men er belang aan hecht	gaat uit zichzelf respectvol om met anderen	gaat uit zichzelf respectvol om met anderen	gaat uit zichzelf respectvol om met anderen	gaat uit zichzelf respectvol om met anderen
	koppelt de gekregen feedback aan de eigen uitvoering volgt de afspraken bij het geven van feedback	verwerkt onder begeleiding de gekregen feedback in de eigen uitvoering past onder begeleiding de basisregels voor het geven van feedback toe	verwerkt zelfstandig de gekregen feedback in de eigen vertolking geeft constructieve en gerichte feedback	verwerkt zelfstandig de gekregen feedback in de eigen creatie of vertolking geeft constructieve en gerichte feedback	verwerkt zelfstandig de gekregen feedback in de eigen praktijk geeft constructieve en gerichte feedback	verwerkt zelfstandig de gekregen feedback in de eigen praktijk geeft constructieve en gerichte feedback

PRESENTEREN: de leerling toont een proces en/of een product aan een publiek.

1ste graad	2de graad	3de graad	4de graad amateur vertolkend acteur	4de graad amateur creërend acteur	4de graad amateur regisseur podiumkunsten	4e graad amateur audiomaker
is bereid om een uitvoering of creatie te tonen aan anderen	blijft oefenen om een uitvoering of creatie in zijn best mogelijke kunnen te tonen	toont zelfstandig een uitvoering of creatie in zijn best mogelijke kunnen	toont podiumvastheid in verschillende contexten	toont podiumvastheid in verschillende contexten		presenteert zelfstandig de uitzending of opname op een geloofwaardige en authentieke manier
	past onder begeleiding elementaire podiumvaardigheden toe	past zelfstandig podiumvaardigheden toe	combineert zelfstandig verschillende podiumvaardigheden	combineert zelfstandig verschillende podiumvaardigheden		rondt zelfstandig live-interviews en live-audioconcepten/programma's af op een authentieke manier
	past onder begeleiding de verschillende stappen toe die nodig zijn om zich fysiek en mentaal voor te bereiden op het toonmoment	past zelfstandig de verschillende stappen toe die nodig zijn om zich fysiek en mentaal voor te bereiden op het toonmoment	past zelfstandig de verschillende stappen toe die nodig zijn om zich fysiek en mentaal voor te bereiden op de vereisten van de voorstelling	past zelfstandig de verschillende stappen toe die nodig zijn om zich fysiek en mentaal voor te bereiden op de vereisten van de voorstelling		past zelfstandig de verschillende stappen toe die nodig zijn om zich fysiek en mentaal voor te bereiden op de vereisten van de uitzending of opname
		licht in eigen woorden proces en product toe aan een publiek	geeft vanuit analyse en inzicht uitleg aan een publiek over proces, product en het eigen aandeel daarin werkt mee aan de promotie en verspreiding naar de media en het publiek	geeft vanuit analyse en inzicht uitleg aan een publiek over proces, product en het eigen aandeel daarin begeleidt de promotie en verspreiding naar de media en het publiek	geeft vanuit analyse en inzicht uitleg aan een publiek over proces, product en het eigen aandeel daarin begeleidt de promotie en verspreiding naar de media en het publiek stemt de promotie af op het doelpubliek	realiseert de externe communicatie van de uitzending of opname stemt de externe communicatie van de uitzending of opname af op de doelgroep
geniet van de positieve reacties van anderen	reageert zoals afgesproken op verwachte reacties van het publiek	reageert op passende wijze op de (on)verwachte reacties van het publiek	speelt in op de reacties van het publiek tijdens de voorstelling	speelt op in op de reacties van het publiek tijdens de voorstelling		speelt in op de reacties van gasten tijdens de uitzending op opname speelt in op de reacties van luisteraars tijdens de uitzending

B. Leerplandoelen voor de kortlopende studierichting ‘amateur literair schrijver’

TRANSVERSAAL

- definieert kunstenaarschap op basis van inzicht in de zes kerncompetenties
- integreert de zes kerncompetenties in de artistieke praktijk

INDIVIDUELE GEDREVENHEID TONEN: de leerling vertrouwt op de eigen expressiemogelijkheden en wil zijn creatieve resultaten tonen.

- hanteert een persoonlijke visie, artistieke taal en aanpak in de creatie
- beklemtoont vanuit zelfreflectie eigen artistieke sterktes en mogelijkheden doorheen het artistieke parcours
- bepaalt ambitieuze en gewaagde doelen die aansluiten bij de persoonlijke visie en artistieke aanpak

CREËREN EN (DRANG TOT) INNOVEREN: de leerling komt actief en uit zichzelf met artistieke vormgevingen, benaderingen en inzichten.

- integreert zelfstandig nieuwe waarnemingen, indrukken, ervaringen en gedachten in de creatie
- integreert inspirerende elementen uit andere domeinen *(BAK, dans, muziek)* in de creatie
- integreert zelfstandig intuïtie, emoties, verbeelding, gedachten en ervaringen in de creatie
- ontwerpt artistieke concepten vanuit de eigen visie, rekening houdend met de mogelijkheden en beperkingen
- geeft vorm aan de eigen artistieke praktijk, taal en visie op basis van persoonlijke keuzes
- schetst een globaal beeld van het productieproces en het eindresultaat
- creëert nieuw werk
- bewerkt vanuit de eigen artistieke visie, taal en aanpak zelfstandig een bestaande tekst, rekening houdend met het artistieke concept en de context
- integreert technieken en technologische trends in de creatie

VAKDESKUNDIGHEID INZETTEN: de leerling zet verworven kunstvormspecifieke kwaliteiten in bij het gebruik van een artistieke uitdrukkingsvorm.

- selecteert zelfstandig schrijftechnieken en -methodes in functie van het genre
- zet zelfstandig schrijftechnieken en -methodes in eigen aan het genre
- stemt zelfstandig de schrijfstijl af op de inhoud
- kijkt zelfstandig naar de eigen creatie met een kritische blik
- stuurt de eigen creatie bij op basis van kritische zelfevaluatie
- gaat na of de bijsturingen van de eigen creatie het gewenste effect hebben
- gaat na of de artistieke keuzes het gewenste effect hebben bereikt

ONDERZOEKEN: de leerling analyseert een proces en een product en reflecteert en communiceert erover.

- onderzoekt literaire genres in functie van het creëren
- analyseert zelfstandig materiaal in functie van de creatie
- onderzoekt diepgaand thematiek en/of context met het oog op de creatie
- neemt uit zichzelf deel aan het artistiek-culturele leven in functie van de eigen artistieke groei
- verzamelt zelfstandig diverse inspirerende bronnen in functie van de verruiming van het kunst- en cultuurhistorisch inzicht
- selecteert inspirerende bronnen in functie van de creatie
- onderbouwt hoe de eigen voorkeuren en vooroordelen op vlak van kunst en cultuur een invloed hebben op het eigen artistieke parcours
- leest het werk van anderen met een kritische blik
- analyseert op welke manier inzichten, verkregen vanuit culturele reflectie, een invloed hebben op de eigen creatie
- verduidelijkt de verschillende stappen van het eigen werk- en creatieproces
- toetst de efficiëntie van het eigen werk- en creatieproces bij zichzelf af

RELATIES BOUWEN EN SAMENWERKEN: de leerling kan eigen talent en deskundigheid ten dienste stellen van het gemeenschappelijk artistiek doel of project.

- overlegt uit zichzelf doelgericht en op gepaste wijze met betrokkenen *(proces, product, (groeps)prestatie en eigen inbreng)*
- werkt constructief en doelgericht met anderen samen
- waardeert de inbreng van anderen
- gaat uit zichzelf respectvol om met anderen
- verwerkt zelfstandig de gekregen feedback in de eigen creatie
- geeft constructieve en gerichte feedback

PRESENTEREN: de leerling toont een proces en/of een product aan een publiek.

- legt zelfstandig contacten met personen of organisaties die literaire teksten verspreiden
- selecteert podia, fora en dragers in functie van de verspreiding
- levert inhoudelijk materiaal aan voor de communicatie over en promotie van de literaire tekst, rekening houdend met de doelgroep

C. Leerplandoelen voor het behalen van de SPET 'kunst en cultuur'

TRANSVERSAAL

- definieert kunstenaarschap op basis van inzicht in de zes kerncompetenties
- integreert de zes kerncompetenties in de artistieke praktijk

INDIVIDUELE GEDREVENHEID TONEN: de leerling vertrouwt op de eigen expressiemogelijkheden en wil zijn creatieve resultaten tonen.

- hanteert een eigen artistieke visie, taal en aanpak in de creatie en vertolking
- beklemtoont vanuit zelfreflectie eigen artistieke sterktes en mogelijkheden doorheen het artistieke parcours
- bepaalt ambitieuze en gewaagde doelen die aansluiten bij de eigen artistieke visie, taal en aanpak
- toont zijn drang om te spelen, te spreken, te vertellen en te creëren

CREËREN EN (DRANG TOT) INNOVEREN: de leerling komt actief en uit zichzelf met artistieke vormgevingen, benaderingen en inzichten.

- integreert zelfstandig nieuwe waarnemingen, indrukken, ervaringen en gedachten in de creatie en vertolking
- neemt de fase van het experimenteren met expressiemogelijkheden binnen het domein Woordkunst-drama systematisch op in het creatieproces
- betrekt zelfstandig uitdrukkingsvormen uit andere domeinen in functie van de creatie en vertolking
- integreert zelfstandig intuïtie, eigen en andermans emoties, verbeelding, gedachten en ervaringen in functie van de creatie en vertolking
- integreert het onverwachte, het toevallige en het onbekende in de artistieke praktijk
- ontwerpt artistieke concepten vanuit de eigen visie, rekening houdend met verschillende creatieve mogelijkheden en beperkingen
- zet zelfstandig eigen artistieke keuzes om in uitvoerbare concepten
- geeft vorm aan de eigen artistieke praktijk, taal en visie op basis van eigen keuzes
- selecteert zelfstandig materialen, technieken, methodes, decors en locaties in functie van de creatie of voorstelling
- maakt een schematische representatie van het creatieproces en de voorstelling
- creëert nieuw werk *(script, tekst)*

- bewerkt vanuit de eigen artistieke visie, taal en aanpak zelfstandig een bestaande tekst, rekening houdend met het artistieke concept en de context

VAKDESKUNDIGHEID INZETTEN: de leerling zet verworven kunstvormspecifieke kwaliteiten in bij het gebruik van een artistieke uitdrukkingsvorm.

- ontwikkelt zelfstandig een artistiek proces en komt tot een afgewerkt geheel
- drukt zich zelfstandig uit met behulp van theatrale bouwstenen die men integreert doorheen de hele creatie of vertolking
- integreert zelfstandig speltechnieken in eigen en aangeleerd materiaal, in functie van de creatie of vertolking
- zet op basis van eigen analyse parameters van de stem in, in functie van tekstoverdracht en interpretatie, doorheen de hele creatie of vertolking
- zet gericht stem- en spraaktechniek in (*stemgeving, articulatie, uitspraak, ademhaling en resonantie*) doorheen de creatie of vertolking
- zet een correcte uitspraak en articulatie in
- combineert bewust stem, klank, taal en lichaam in functie van de creatie of vertolking
- gebruikt zelfstandig courante en relevante technologische media
- is bereid om technologische ontwikkelingen en tendensen op te volgen
- zet zelfstandig vertolkingen neer, gekoppeld aan diverse theatrale en dramatische stijlen, vormen, opvoeringspraktijken, concepten, structuren en werkwijzen
- bouwt zelfstandig een relevant, persoonlijk en divers repertoire op, met bestaand en eigen materiaal, rekening houdend met de eigen competenties
- kijkt zelfstandig naar de eigen creatie en vertolking met een kritische blik
- stuurt de eigen creatie of vertolking bij op basis van kritische zelfevaluatie
- gaat na of de bijsturingen van de eigen creatie of vertolking het gewenste effect hebben
- gaat na of de artistieke keuzes het gewenste effect hebben bereikt
- komt uit zichzelf tot stilistische verfijning tijdens het spelen, spreken, vertellen en creëren
- toont verbaal en expressief geheugen doorheen de vertolking
- past memorisatietechnieken toe
- gaat op zelfstandige wijze doelmatig, duurzaam en veilig om met lichaam, instrument en materiaal van zichzelf en de ander
- vindt het vanzelfsprekend om doelmatig, duurzaam en veilig om te gaan met lichaam, instrument en materiaal van zichzelf en de ander
- bewaakt het fysieke en mentale welzijn van de spelers

ONDERZOEKEN: de leerling analyseert een proces en een product en reflecteert en communiceert erover.

- onderzoekt voortdurend mogelijkheden van westerse en niet-westerse uitdrukkingsvormen uit verschillende domeinen
- analyseert zelfstandig westerse en niet-westerse spel-, spreek-, schrijf- en vertelproducten in functie van de creatie en vertolking
- gaat in dialoog over de artistieke kwaliteiten van (herwerkte) spel-, spreek-, schrijf- of vertelproducten
- onderzoekt hoe de thematiek en/of context evolueerde doorheen de tijd
- analyseert uitdrukkingsvormen, behorende tot het domein Woordkunst-drama, uit westerse en niet-westerse culturen en het effect ervan
- beschrijft hoe kunst en kunstuitingen gepercipieerd worden in diverse contexten
- beschrijft de betekenis van kunst en kunstuitingen vanuit meerdere perspectieven
- beschrijft hoe kunst- en cultuuruitingen uit westerse en niet-westerse culturen elkaar beïnvloeden
- neemt uit zichzelf deel aan het artistiek-culturele leven in functie van de eigen artistieke groei
- onderscheidt de voornaamste periodes, stromingen, stijlen en genres binnen het domein woordkunst-drama
- beschrijft de voornaamste kenmerken van verschillende periodes, stromingen, stijlen en genres binnen het domein woordkunst-drama
- beschrijft zelfstandig de samenhang tussen periodes, stromingen, stijlen, genres, kunst- en cultuurhistorische feiten en auteurs
- verzamelt zelfstandig diverse inspirerende bronnen van zowel westerse als niet-westerse culturen in functie van de verruiming van het kunst- en cultuurhistorisch inzicht
- selecteert inspirerende bronnen in functie van de creatie of voorstelling
- onderbouwt hoe de eigen voorkeuren en vooroordelen op vlak van kunst en cultuur een invloed hebben op het eigen artistieke parcours
- gaat in dialoog over hoe de eigen voorkeuren en vooroordelen op vlak van kunst en cultuur invloed hebben op het eigen artistieke parcours
- observeert zelfstandig het spel van anderen in functie van de voorstelling
- evalueert de groepsprestatie aan de hand van de theatrale bouwstenen en/of parameters
- doet op basis van de evaluatie suggesties om de groepsprestatie te verbeteren
- verwerkt op persoonlijke wijze inspirerende elementen uit andermans vertolking in de eigen creatie en vertolking
- analyseert op welke manier inzichten, verkregen vanuit culturele reflectie, een invloed hebben op de eigen en andermans artistieke praktijk
- stelt een stappenplan op voor het eigen oefen-, leer-, werk- en creatieproces
- beoordeelt de efficiëntie van het eigen oefen-, leer-, werk- en creatieproces

RELATIES BOUWEN EN SAMENWERKEN: de leerling kan eigen talent en deskundigheid ten dienste stellen van het gemeenschappelijk artistiek doel of project.

- vertrouwt op zichzelf en de ander tijdens het samenspel
- stelt zich betrouwbaar op tijdens het samenspel
- beantwoordt gericht impulsen van anderen, rekening houdend met de impact op het samenspel
- overlegt uit zichzelf doelgericht en op gepaste wijze met betrokkenen (*proces, product, (groeps)prestatie en eigen inbreng*)
- onderbouwt de eigen artistieke visie en beslissingen ten aanzien van de betrokkenen
- geeft vanuit de artistieke visie aanwijzingen aan de betrokkenen
- werkt constructief en doelgericht met anderen samen
- volgt flexibel artistieke aanwijzingen en beslissingen op in functie van de samenwerking
- draagt uit zichzelf bij tot een positieve groepsdynamiek
- respecteert de afspraken m.b.t. de verschillende rollen en verantwoordelijkheden
- komt uit zichzelf tot een goed evenwicht tussen het individuele en het groepsbelang
- onderbouwt waarom men het werk of de werkwijze van anderen waardeert
- gaat uit zichzelf respectvol om met anderen
- verwerkt zelfstandig de gekregen feedback in de eigen creatie of vertolking
- geeft constructieve en gerichte feedback

PRESENTEREN: de leerling toont een proces en/of een product aan een publiek.

- toont podiumvastheid in verschillende contexten
- combineert zelfstandig verschillende podiumvaardigheden
- past zelfstandig de verschillende stappen toe die nodig zijn om zich fysiek en mentaal voor te bereiden op de vereisten van de voorstelling
- geeft vanuit analyse en inzicht uitleg aan een publiek over proces, product en het eigen aandeel daarin
- begeleidt de promotie en verspreiding naar de media en het publiek
- speelt op in op de reacties van het publiek tijdens de voorstelling